

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/46672>

Please be advised that this information was generated on 2020-12-04 and may be subject to change.

EVALUATIE PILOT - LANDELIJKE SPOREN DATA BANK

Evaluatie Pilot Landelijke Sporen Data Bank

door **Prof. dr. Michiel S. de Vries**
Radboud Universiteit Nijmegen

Vormgeving en opmaak: Nies en Partners bno, Nijmegen
Drukwerk: Thieme MediaCenter Nijmegen

Michiel S. de Vries, september 2005

Contactgegevens:
Prof. dr. M.S. de Vries
Radboud Universiteit Nijmegen
Afd. Bestuurskunde
Thomas van Aquinostraat 5
Postbus 9108
6500 HK Nijmegen
Telefoon: 024 3615691
E-mail: m.devries@fm.ru.nl

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de directie
Opsporingsbeleid van het ministerie van Justitie.

Opdrachtgever pilot: Dhr. A.C. Möhring (voormalig plv.
directeur directie Opsporingsbeleid, ministerie van Justitie).
Algemeen projectleider pilot: Dhr. M.C. Kraayenbrink
(directie Opsporingsbeleid, Ministerie van justitie).

Contactgegevens:
Ministerie van justitie
Directie Opsporingsbeleid
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
Telefoon: 070 3707261
Fax: 070 3706444

INHOUD

Managementsamenvatting	7
I Inleiding	10
II Opzet van de evaluatie	11
2.1 Inleiding	11
2.2 Hoge verwachtingen	12
2.3 Doel van dit onderzoek	14
2.4 De evaluatievragen	14
2.5 Structuur van deze evaluatie	15
III De pilot in documenten daarover	16
3.1 Inleiding	16
3.2 De problemen die ten grondslag lagen aan de pilot	17
3.3 De doelstellingen van de Landelijke Sporen Data Bank	18
3.4 Middelen ingezet voor de pilot	20
3.5 Het netwerk rond de landelijke sporendatabank	21
3.6 Afsluitend	22
IV De LSDB als product	23
4.1 Inleiding	23
4.1 De inhoud van het bestand	23
4.2 Gegeneerde informatie in het pilotjaar	26
4.3 Uitkomsten van tactische analyses tijdens de pilot	38
4.4 De uitkomsten volgens de meest recente voortgangsrapportage	28
4.5 Conclusie	30
V De pilot in de ogen van betrokkenen	30
5.1 Inleiding	30
5.2 De zinvolheid van de pilot	31
5.3 Het beeld bij de indirect betrokkenen	33
5.4 De opvattingen over het proces	34
5.5 Twee structurele oorzaken van de problematiek	40
5.6 Afsluitend	43

VI Analyse van de bevindingen	43
6.1 Inleiding	43
6.2 De haalbaarheid van de doelen	44
6.3 De correctheid van de veronderstellingen	45
6.4 De geboekte resultaten	46
6.5 De visie van de betrokkenen	47
6.6 Knelpunten	48
6.7 Afsluitend	51
VII Conclusies en aanbevelingen	52
7.1 Inleiding	52
7.2 Aanbevelingen	52
Noten	58
Bijlage 1. Lijst met respondenten	59
Bijlage 2. Overzicht projectorganisatie LSDB	60
Bijlage 3. Overzicht contact rondom de pilot	60

MANAGEMENTSAMENVATTING

DOEL VAN DIT ONDERZOEK

Het belangrijkste doel van deze evaluatie was om te onderzoeken of de pilot Landelijke Sporen Databank zodanig succesvol is geweest dat continuering en een meer structurele vormgeving gerechtvaardigd is.

Daartoe is allereerst beschreven welke doelen werden beoogd met de LSDB, hierna welke inhoud de LSDB daadwerkelijk heeft gekregen en tenslotte wat de mening is van directe en indirecte betrokkenen bij het project.

De LSDB is ontstaan om bestaande problemen in de opsporing van high volume crime (HVC) en criminele samenwerkingsverbanden (CSV's) op zowel regionaal als bovenregionaal niveau weg te nemen.

De aanpak was in eerste instantie vooral praktisch van aard. Bestaande systemen, waarbij DNA-sporendragers – die zijn gevonden op een plaats-delict – die zijn geanalyseerd en waarvan DNA-profielen zijn vastgesteld, worden op basis van het PD-nummer onderling gematched en gematched met gegevens uit het vingerafdrukkenbestand, eveneens gevonden op die plaats-delict. De kern van het werkproces van de landelijke sporendatabank kwam te liggen bij het KLPD.

BEVINDINGEN

Het bestand wordt deels gevuld met informatie afkomstig van de DNA-databank van het NFI. Daarbij gaat het om de DNA zegelnummers en de personalia van referentiemonsters. Deels is de informatie afkomstig van de DNRI. Daarbij gaat het om de gegevens over de veiliggestelde dacty en dacty-identificatie. Tenslotte is een deel van de invoer afkomstig van de TR's van regionale korpsen. Daarbij gaat het om de overige veiliggestelde sporen, kenmerken van het delict en de plaats-delict.

Duidelijk is dat een omvangrijk bestand tot stand is gekomen dat zeer bruikbaar is gebleken als hulpmiddel bij de opsporing van criminele samenwerkingsverbanden en bovenregionale clusters van misdrijven. Bovendien is gebleken dat ondanks de ondervonden moeilijkheden die inherent zijn aan een pilot de direct betrokkenen vergaand aan de doelstellingen hebben kunnen voldoen.

Alleen al in het pilotjaar werden 2044 matches gevonden op basis van DNA/Dacty-sporen. Het ging daarbij om 32 bovenregionale clusters waarbij voor elk cluster geldt dat meer dan 9 misdrijven in het geding zijn; om 85 bovenregionale clusters, waarbij steeds 5-8 misdrijven in het geding zijn en om 470 bovenregionale clusters die elk betrekking hebben op 2-4 misdrijven.

Uit het onderzoek bleek dat alle betrokkenen het er over eens zijn dat het hier een nuttig en zinvol project betreft, dat wat hun betreft het zeker verdient om te worden gecontinueerd. Niemand heeft in dit onderzoek enige twijfels geuit bij de vraag of de

pilot door dient te gaan. Hiermee voldoet de pilot ruimschoots aan een belangrijk criterium voor continuering.

De "of" vraag is uiteraard een andere dan de "wat" vraag. Wat in dit onderzoek is gebleken op grond van de gehouden interviews, is dat veel van de ondervraagden een nogal van de werkelijkheid afwijkend beeld hebben van wat de LSDB is. Niet alleen hebben zij variërende ideeën over wat de LSDB zou moeten zijn, wat nog wel begrijpelijk zou zijn, maar ook hebben zij vaak een van de werkelijkheid afwijkend idee van wat de LSDB feitelijk is.

Ook is aan de praktische kant een aantal problemen geïdentificeerd die zich bij de ontwikkeling van de LSDB heeft voorgedaan. Het gaat hier om zowel problemen aan de inputkant, de proceskant als de outputkant. De vier belangrijkste oorzaken voor het moeizaam op gang komen van de pilot lijken de vergaande zelfstandigheid van regionale korpsen, het ontbreken van een landelijke politie informatiehuishouding, de te strikte privacy wetgeving en de huiver om de eigen informatie te delen met anderen.

Opvallend is dat gedurende de pilot de direct betrokkenen zeer pragmatisch met deze problemen lijken te zijn omgegaan. Zij hebben niet gezocht naar grote, procedureel moeizame oplossingen, maar de oplossingen gezocht in kleine aanpassingen in de wijze waarop het bestand wordt gevuld met informatie, het ontwikkelen van software om praktische problemen op te lossen en het onderbrengen van het coördinatiebestand in een Excel bestand zolang er nog geen landelijke politie informatiehuishouding of politiesuite functioneert.

AANBEVELINGEN MET BETREKKING TOT DE CONTINUERING VAN DE PILOT

Omdat alle direct en indirect betrokkenen zeer positief zijn over het initiatief dat pilot landelijke sporendatabank heet, de doelstellingen zoals voorafgaand aan de pilot in grote mate zijn behaald, de pilot extra toegevoegde waarde heeft laten zien in termen van identificatie, hulp bij spoedzaken, de ontrafeling van CSV's, het inzicht in de spreiding van criminele activiteiten heeft vergroot, een aantal pilot-gebonden zaken die oorspronkelijk als risicovol werden gezien konden worden opgelost, en het erop lijkt dat hiermee de opsporing van criminaliteit aanmerkelijk kan worden vereenvoudigd, is er alle aanleiding om het project te continueren.

Deze positieve aanbeveling is des te meer op zijn plaats, omdat nu een bestand is gecreëerd waarvan de meerwaarde in het afgelopen jaar nog niet ten volle kon worden benut door aanlooppunten en beperkte middelen en menskracht, maar waarvan, bij continuering, in de komende jaren juist wel veel extra ondersteuning en andere meerwaarde mag worden verwacht. In het pilot jaar is een bestand opgebouwd met meer dan 16.000 regels waarin de informatie over gevonden sporen op een plaatsdelict zodanig is samengevoegd dat dit in de komende tijd tot veel opsporingsinformatie kan leiden.

Omdat de doelstellingen van verschillende betrokkenen bij de LSDB klaarblijkelijk sterk variëren, is het gewenst de doelstellingen te beperken tot maximaal drie doelstellingen:

- Het ontwerpen, in stand houden en up-to-date houden van een gebruikersgeoriënteerd digitaal bestand
- Het opsporen van clusters van misdrijven gepleegd door een en dezelfde persoon en van criminele samenwerkingsverbanden en het maken van pre-weegvoorstellen over de meest ernstige clusters i.c. CSV's
- Het maken van analyses van trends in criminaliteit, de verspreiding van clusters en criminele samenwerkingsverbanden op regionaal en bovenregionaal niveau en het mogelijk benutten van deze informatie voor andere beleidsvelden zoals het Nationaal Dreigingsbeeld.

De naam van wat nu de pilot LSDB heet dient te veranderen in Landelijk Coördinatiebestand Sporen en in plaats van een pilot zou het nu een meerjarig project dienen te worden. Om de mogelijkheden van de LSDB optimaal te benutten is het ook zinvol de capaciteit van het project in termen van menskracht te verdubbelen en aan de bestaande expertises een nieuwe expertise toe te voegen, namelijk die van onderzoeker, die niet zozeer bedoeld is om concrete zaken te onderzoeken, als wel om achtergrondanalyses te maken, waardoor het mogelijk wordt meer te doen in de preventieve sfeer en minder te handelen volgens het problematische principe: "dweilen met de kraan open"

Overwogen kan worden een adviesraad in casu een klankbordgroep in te stellen, bestaande uit verschillende geledingen binnen justitie, Biza, NFI, NRI, regionale korpsen, TR's, OM, met een onafhankelijke voorzitter.

Als het project doorgaat zullen prestatieafspraken moeten worden gemaakt ten aanzien van het regelmatig updaten van het bestand, het produceren van een zeker aantal pre-weegdocumenten, adviezen, en tactische analyses.

AANBEVELINGEN MET BETREKKING TOT DE CONTEXT WAARIN DE LSDB FUNCTIONEERT

Bij de Technische Recherche zou meer standaardisatie kunnen plaatsvinden.

Een goede registratie van opgeloste zaken en een adequaat beleid ten aanzien van terugkoppeling van informatie naar de beheerders van informatie door het OM is noodzakelijk. Dit voorkomt dat vanuit de LSDB analyses plaatsvinden van zaken die vanuit opsporingsperspectief niet (meer) relevant zijn. In zijn algemeenheid zullen, wil men meer inzetten op informatiegestuurde opsporing, politie en OM een status moeten gaan bijhouden van opsporingsinformatie.

De DNA-wetgeving zou op een aantal terreinen dienen te worden aangepast. In het onderzoek is gebleken dat de stringente wetgeving op dit terrein de samenwerking tussen diensten heeft bemoeilijkt en dat de ontwikkeling van de databank hieronder

lijdt. Het gaat daarbij met name om de beperkte mogelijkheden om DNA af te nemen bij verdachten, de regels voor de toegankelijkheid van DNA-profielen en de noodzaak om DNA-profielen uit het bestand te verwijderen op het moment dat een zaak is afgehandeld. Vooral het laatste punt is problematisch en kan de waarde van de LSDB op termijn negatief beïnvloeden.

I INLEIDING

In dit stuk wordt de pilot Landelijke Sporendatabank (LSDB), zoals die in 2004 vorm kreeg, geëvalueerd. Het belangrijkste doel van deze evaluatie is om te onderzoeken of de pilot zodanig succesvol is geweest dat continuering en een meer structurele vormgeving gerechtvaardigd is.

Deze evaluatie is als volgt opgezet. Allereerst wordt ingegaan op de wijze waarop deze evaluatie is opgezet. Daarbij komen het doel en de onderzoeksvragen meer expliciet aan de orde (deel II). Hierna volgen drie beschrijvende hoofdstukken. Allereerst een hoofdstuk waarin de LSDB wordt beschreven aan de hand van de documenten die in 2004 en 2005 hierover zijn geschreven. Het is de LSDB op papier (deel III). Hierna komt aan de orde wat de LSDB feitelijk is en welke resultaten zijn geboekt (deel IV). Het beschrijvende deel wordt afgesloten met een deel waarin de opvattingen van directe en indirecte betrokkenen over de pilot worden weergegeven. (deel V). Samen geven deze drie delen het materiaal aan de hand waarvan een analyse van het proces en het product kan worden gemaakt (deel VI). Deze analyse leidt tot een conclusie over de mate van doelbereiking in de pilot, een aanbeveling over het al dan niet doorgaan van het project en aanbevelingen die verder uit de aard van het onderzoek volgen.

Een beleidsevaluatie is een beoordeling van een beleid op basis van criteria. In deze studie hebben de volgende criteria centraal gestaan:

- 1 In hoeverre is bereikt wat is beoogd? (mate van doelbereiking)
- 2 In hoeverre zijn de directe en indirecte betrokkenen positief dan wel negatief over de (potentiële) doelbereiking van de LSDB? (subjectieve beoordeling)
- 3 Tot welke conclusie leidt de analyse van het proces van totstandkoming en het gerealiseerde product van de LSDB? (analytisch oordeel).

Het eerste criterium wordt geïndiceerd door de inhoud en output van de LSDB. De gegevens hiervoor komen met name uit de voortgangsrapportages. Tot nu toe zijn er drie voortgangsrapportages verschenen die wat het proces en het product betreft een goed beeld geven van wat de LSDB vermag.

Het tweede criterium is geïndiceerd door de opvattingen over de LSDB te vragen aan de direct betrokkenen die werkzaam zijn bij het NFI de DNRI, het ministerie van Justitie, en meer indirect betrokkenen werkzaam bij de Bovenregionale recherche, de

regionale korpsen, het OM, en het ministerie van Binnenlandse zaken. In totaal zijn circa 15 interviews gehouden, die tot een zodanig eenduidig beeld leidden dat van verdere interviews geen meerwaarde mocht worden verwacht. Al deze betrokkenen zijn in de gelegenheid gesteld de bevindingen zoals beschreven in dit rapport van commentaar te voorzien. Sommigen hebben daarvan gebruik gemaakt. Na de verwerking van hun opmerkingen is het rapport opnieuw aan hen toegestuurd.

Het analytische oordeel is gebaseerd op desk research en het verbinden van de informatie zoals die gedurende het onderzoeksproces is verkregen.

Het uiteindelijke rapport zoals dat hier voorligt is vastgesteld tijdens een vergadering op het Ministerie van Justitie op 2 september jl. Aanwezig waren de plaatsvervangend directeur van het DNRI, dhr J. ter Mors; de directeur van het NFI, dhr A.C. Möhring; het hoofd afdeling Politieel Veiligheidsbeleid van het ministerie van Binnenlandse Zaken, mw. K. Smitshuysen; de waarnemend directeur van de directie Opsporingsbeleid, dhr A. Oosterhout; en prof. dr. M.S. de Vries van de Radboud Universiteit Nijmegen. Daarbij werd de ambtelijke ondersteuning verzorgd door dhr J. Riemen (deelprojectleider, KLPD), dhr K. v.d. Beek (deelprojectleider, NFI), dhr A. Toornstra (portefeuillehouder FTO, BZK), mev. M. Adriaanse, (portefeuillehouder FTO, Justitie) dhr T. Slingerland (detacheerd bij Justitie) en dhr M.C. Kraayenbrink (algemeen projectleider LSDB, Justitie).

Nijmegen, 13 september 2005

Prof. dr. Michiel S. de Vries

II OPZET VAN DE EVALUATIE

2.1. INLEIDING

Op 13 juni 2003 werd opdracht gegeven voor de ontwikkeling van een voorstel en op 11 september 2003 werd besloten tot de start van een pilot "landelijke sporendatabank". Het was de bedoeling om een koppeling tot stand te brengen tussen in ieder geval het vingerafdrukkenbestand Havank en de DNA-sporenbank met de mogelijkheid later eventueel koppelingen naar andere op een plaats-delict (PD) aangetroffen forensisch-technische sporen, zoals schoensporen, oorsporen, reuksporen en werktuigsporen. Met name werd bedoeld een proces te starten voor het leggen van verbanden tussen de informatie uit de DNA-databank en informatie uit Havank. Het eerstgenoemde "Havank" vingerafdrukkenbestand is ondergebracht bij de Dienst Nationaal Recherche Informatie van het KLPD, dat beheersmatig valt onder het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de DNA-databank bij het Nederlands Forensisch Instituut vallend onder het ministerie van Justitie. Opdrachtgever van de

pilot was de heer A.C. Möhring, plaatsvervangend directeur opsporingsbeleid van het Ministerie van Justitie. De coördinatie van de pilot vond plaats vanuit het Ministerie van Justitie en lag bij dhr M.C. Kraayenbrink (algemeen projectleider) van de directie Opsporingsbeleid.

De hoofddoelstelling van dit project werd in een brief aan de Tweede Kamer door Minister Donner als volgt verwoord: “Voornaamste doelstelling van de landelijke sporendatabank is het effectiever benutten van reeds aanwezige sporeninformatie vanuit de aan de landelijke sporendatabank gekoppelde sporenbestanden opdat op een efficiëntere en effectievere wijze criminaliteit kan worden aangepakt en zaken kunnen worden opgelost. De gegevens die worden verkregen als gevolg van het samenbrengen van informatie vanuit de verschillende sporenbestanden zullen, na analyse, bijdragen aan het inzichtelijk maken van criminele activiteiten van personen, hun onderlinge samenwerkingsverbanden, goederen en de relatie tussen plaatsen delict. Maar gelet op het karakter en de omvang van de te verwachten opsporingsinformatie zijn ook enkele andere neveneffecten te benoemen. Zo kan de opsporing op een meer informatie gestuurde wijze gaan plaatsvinden. Deze nieuwe werkwijze zal naar verwachting de effectiviteit en efficiency sterk bevorderen. Vooral waar het gaat om de opsporing van High Volume Crime (veel voorkomende criminaliteit zoals woninginbraken en diefstallen) en veelplegers kan winst worden geboekt. De opsporingsinformatie die na analyse beschikbaar komt kan goed worden gebruikt als input voor het tactisch rechercheproces van de regionale korpsen, de bovenregionale recherche teams (BRT’s) en de Nationale recherche (N.R.). Tenslotte mag worden verwacht dat door deze efficiëntere en effectieve aanpak hogere oplossingspercentages zullen worden gerealiseerd. Dat is een van de voornaamste doelstellingen uit het veiligheidsprogramma die moet worden bereikt”. (Tweede Kamer, vergaderjaar 2003–2004, 28 684, nr. 23¹⁾).

Gekozen werd voor een pilot omdat, zo werd verwoord, zo “ervaring en deskundigheid kan worden opgedaan met het samenvoegen van forensisch-technische informatie vanuit de DNA-databank en Havank”. Proceservaringen kunnen in een latere fase worden benut voor de bouw van een geautomatiseerd systeem. Bovendien is rekening gehouden met een belangrijke aanbeveling van een audit rapport van het CIP naar FTO systemen om geen nieuwe systeem- voorzieningen te ontwikkelen (in verband met de ontwikkeling van de politie informatiehuishouding/Politiesuite Opsporing). Hiernaast verwachtten deskundigen dat al op basis van een pilot-structuur belangrijke opsporingsresultaten kunnen worden geboekt. Die kans moet niet onbenut blijven.” (idem)

2.2. HOGE VERWACHTINGEN

Gesteld kan worden dat de pilot op een bijzonder gunstig moment is gestart. Gunstig vanwege het politieke en maatschappelijke klimaat. Zo werd vanuit allerlei kringen al bij voorbaat positief commentaar geleverd op dit project. Dit komt deels omdat het

project nauw aansluit bij en voortkomt uit het veiligheidsprogramma, zoals vastgesteld in de nota ‘Naar een veiliger samenleving’ (nota 2002; Tweede kamer 2002/3 28 684 nr. 1 24). Op het moment dat het project in de openbaarheid kwam kopte *De Telegraaf* “Combineren vingerafdruk en DNA slag voor misdaad”.

Vanuit het *ministerie van Justitie* werd vooral op het gebied van woninginbraken en diefstallen in de opsporing een winst verwacht. De landelijke sporendatabank zou moeten leiden tot hogere oplossingspercentages. Omdat dit eveneens een van de belangrijke doelstellingen in het veiligheidsprogramma is, ziet de *Minister van Justitie* Donner de landelijke sporendatabank als een middel waarmee Nederland een voorsprong neemt op andere landen. Hij ziet het als voorbeeld van samenwerking in de opsporing van zogeheten High Volume Crime en criminele samenwerkingsverbanden. Hij wenst versterking van het forensisch technisch onderzoek en stelt dat dankzij de landelijke sporen databank effectievere en efficiënte opsporing mogelijk wordt.

Ook de *Raad van Hoofdcommissarissen* en het *College van Procureurs Generaal* waren zeer positief over het project en zien het als een moderne, zo niet toekomstgerichte wijze van criminaliteitsbestrijding. De Amsterdamse korpschef Bernard Welten stelt in een interview dat de sporendatabank een grote stap vooruit is in de opsporing van delinquenten. Het college van Procureurs Generaal is vooral positief over de analyses die ermee mogelijk zijn om trends in misdaad, bovenregionale spreiding en verspreiding ervan, de verbanden die er anderszins mee kunnen worden gelegd en de opsporingsinformatie die ermee wordt verkregen.

Deze positieve indruk van het project werd halverwege de pilot in december 2004 bevestigd door *de projectleider* van het ministerie van Justitie en in een aantal voorlopige conclusies geformuleerd. Deze conclusies luiden onder meer dat door de landelijke sporendatabank extra identificaties zijn gerealiseerd; er clusters van delicten in beeld zijn gebracht, er criminele samenwerkingsverbanden zichtbaar zijn gemaakt; er efficiency-winst is geboekt; meer samenwerking tussen verschillende politie en justitiële diensten tot stand is gebracht; in strafzaken een hogere bewijswaarde kon worden aangevoerd; inzicht ontstond in de geografische spreiding van criminele activiteiten; tactische analyses konden worden gemaakt; en een begin was gemaakt met informatiegestuurde opsporing. Hiernaast leidde de pilot tot een zuivering van de vooreerst enigszins vervuilde (lees: niet geactualiseerde) bestanden.

Ook op een presentatie van de pilot tijdens een *internationaal* EU-congres oogste de pilot veel bewondering. Met name de tot stand gebrachte samenwerking tussen de betrokken diensten oogste lof. De voordelen ervan zouden zich verder uiten in een minder belaste opsporingsketen, omdat de landelijke sporendatabank het mogelijk zou maken hele reeksen delicten in een keer af te handelen. Zo zou het een effectief antwoord vormen op de veelpleegproblematiek en zou het bijdragen aan het sneller oppakken en uit de criminele wereld halen van delinquenten.

Tenslotte was er steun vanuit de wetenschap. Bij zijn oratie stelde prof. Dr. A.P.A. Broeders dat “DNA-databanken ongekende mogelijkheden bieden voor het opsporingsonderzoek. Zeker wanneer ze in combinatie met vingerdatabanken en andere sporendatabanken worden gebruikt” (Persbericht RUL, 17 11 2004)

2.3. DOEL VAN DIT ONDERZOEK

Nu het proces bijna twee jaar verder is en de pilot een jaar verder, dient deze evaluatie om te onderzoeken of deze pilot inderdaad zo succesvol is geweest als werd verwacht, succesvol kan worden, dan wel een goed bedoeld, maar niettemin doodlopende weg is geweest.

Dat is het doel van dit evaluatieonderzoek. In deze evaluatie wordt onderzocht in hoeverre de pilot heeft waargemaakt wat zij beoogde en in hoeverre er reden is om het project voort te zetten, te beëindigen, dan wel in een andere vorm voort te zetten. Meer formeel uitgedrukt is het doel: het vergroten van het inzicht in de mogelijkheden die het koppelen van sporendatabanken biedt bij het, mits landelijk gecoördineerd, analyseren en opsporen van onder andere High Volume Crime en een aanbeveling te doen over de continuering van het experiment “Landelijke sporendatabank” dat door het Ministerie van Justitie in 2004 is gestart.

2.4. DE EVALUATIEVRAGEN

Het onderhavige onderzoek is gestructureerd naar de volgende onderzoeksvragen die in het navolgende achtereenvolgens worden beantwoord.

Descriptieve vragen:

- 1 Welke doelen werden beoogd met de pilot “landelijke sporendatabank”?
- 2 Wat was het achterliggende idee dat die doelen op deze wijze zouden kunnen worden bereikt?
- 3 Hoe is het proces in het eerste jaar van dit experiment verlopen en welke kansen, mogelijkheden, knelpunten en onmogelijkheden zijn daarbij aan het licht gekomen?
- 4 Zijn al doelen bereikt en zijn er vooruitzichten op verdere doelbereiking? In het bijzonder gaat het om vragen als:
 - a Welke meetbare winst is reeds zichtbaar in termen van efficiency en effectiviteit met betrekking tot de aanpak van de (veelvoorkomende) criminaliteit (de persoonsgerichte benadering i.p.v. de huidige zaakgerichte werkwijze)?
 - b Is deze winst uit te drukken in financiële eenheden?
- 5 Welke visie hebben de direct betrokken bij het experiment op het proces zoals dat is verlopen?

- 6 Welke visie hebben de direct en indirect betrokken bij het experiment op de richting die het proces vanaf het moment van de midterm evaluatie zou moeten inslaan?
- 7 Welke gevolgen heeft de pilot tot nu toe gehad voor de opsporingsprocessen binnen de Nederlandse politie?
- 8 En welke aanbevelingen kunnen er worden gedaan in de richting van de ontwerpers en bouwers van de nieuwe politie informatiehuishouding?

Evaluerende vragen:

- 1 Zijn de doelen die werden beoogd vanuit een onafhankelijke wetenschappelijke optiek haalbaar gegeven de wijze waarop het project is opgezet?
- 2 Voldoet de achterliggende idee aan de eisen zoals die vanuit de wetenschap kunnen worden gesteld, qua consistentie, precisie, logica empirische referentie en dergelijke?
- 3 Zijn de resultaten die in het eerste jaar van het experiment zijn geboekt voldoende om vertrouwen te hebben in de voortgang van het experiment?
- 4 Is de visie van de betrokkenen op het experiment zodanig dat voldoende vertrouwen bestaat in de effectiviteit en efficiëntie van uitkomsten bij voortzetting van het experiment? Met name gaat het hierbij om de volgende vragen:
 - a Wat is nodig om de meetbare winst in termen van efficiency en effectiviteit met betrekking tot de aanpak van de (veelvoorkomende) criminaliteit (de persoonsgerichte benadering i.p.v. de huidige zaakgerichte werkwijze) te vergroten? Te denken valt aan
 - I beheer en actualiteit van informatie
 - II overdracht van opsporingsinformatie aan tactische rechercheonderdelen
 - III de coördinatie van bovenregionale opsporingsinformatie (voortkomend uit de landelijke sporendatabank)
 - IV De inzichtelijkheid en meetbaarheid van de werkmethode
- 5 Welke financiële voordelen kunnen daarmee worden bereikt?
- 6 Hoe kunnen de ervaringen tot dusver worden beoordeeld, welke stappen dienen te worden gezet om zichtbare knelpunten weg te nemen en is dat haalbaar?
- 7 Wat is het uiteindelijke oordeel over de mogelijkheden van voortzetting van het experiment?

2.5. STRUCTUUR VAN DEZE EVALUATIE

Achtereenvolgens wordt een beschrijving gegeven van de inhoud van het project en de sterke en zwakke punten daarin, de doelstellingen die met het project werden beoogd, de mate waarin de oorspronkelijke doelstellingen zijn bereikt en de mogelijkheden die het project biedt om de nog niet bereikte doelstellingen alsnog te bereiken. Hiertoe zijn

alle relevante documenten over dit project bestudeerd, zijn interviews georganiseerd met de meest direct betrokkenen bij het project en is het product zelf bekeken.

Normaliter leidt een dergelijke triangulatie van onderzoeksmethoden tot een gemeenschappelijke noemer die, omdat zij is onderzocht vanuit verschillende waarnemingsmethoden, een compleet beeld geeft van de waarde van de pilot.

Opvallend is dat gedurende dit evaluatieonderzoek bleek dat er significante verschillen zijn tussen hetgeen wordt beschreven in documenten over de LSDB, het product dat het feitelijke resultaat is van de pilot en de opvattingen van direct en indirect betrokkenen over de waarde van de pilot. Hieronder zal blijken dat dit in dit geval slechts gedeeltelijk het geval is. Er blijken variaties te bestaan tussen dat wat is gedocumenteerd, hetgeen tot stand is gebracht en hoe hier over wordt gedacht.

Dit komt in de volgende drie delen van deze evaluatie tot uitdrukking. Deel III waarin de documentatie over het project centraal staat, deel IV waarin het feitelijke product wordt beschreven, en deel V waarin de meningen van de betrokkenen wordt beschreven. Dit leidt tot een analyse van de bevindingen in deel VI en conclusies en aanbevelingen zoals gegeven in deel VII van dit evaluatierapport.

III DE PILOT IN DOCUMENTEN DAAROVER

3.1. INLEIDING

Teneinde de eerste vragen te kunnen beantwoorden gaan we in dit eerste deel in op de inhoud van het project zoals beschreven in documenten afkomstig van de directie opsporing van het ministerie van justitie en andere mij door de opdrachtgever ter beschikking gestelde stukken. Daarmee kunnen de eerste drie descriptieve deelvragen worden beantwoord alsmede de eerste twee evaluerende vragen:

- 1 Welke doelen werden beoogd met de pilot “landelijke sporendatabank”?
- 2 Wat was het achterliggende idee dat die doelen op deze wijze zouden kunnen worden bereikt?
- 3 Hoe is het proces in het eerste jaar van dit experiment verlopen en welke kansen, mogelijkheden, knelpunten en onmogelijkheden zijn daarbij aan het licht gekomen?
- 4 Zijn de doelen die werden beoogd vanuit een onafhankelijke wetenschappelijke optiek haalbaar gegeven de wijze waarop het project is opgezet?
- 5 Voldoet de achterliggende idee aan de eisen zoals die vanuit de wetenschap kunnen worden gesteld, qua consistentie, precisie, logica empirische referentie en dergelijke?

3.2. DE PROBLEMEN DIE TEN GRONDSLAG LAGEN AAN DE PILOT

Het project Landelijke Sporendatabank is ontstaan vanuit concrete problemen in de opsporingspraktijk. Namelijk dat interregionaal slechts marginaal forensisch-technische sporen werden uitgewisseld. Nederland is verdeeld in 25 politieregio's, maar met een understatement kan worden gesteld dat er niet mag worden verwacht dat de criminaliteit zich ook slechts binnen de grenzen van deze regio's beweegt en dat criminelen hun activiteiten beperken tot één regio.

Een aspect van het probleem is dat als zo'n crimineel wordt opgespoord en de informatie over zijn criminele activiteiten binnen de regio is gebleven en tussen regio's niet is uitgewisseld, de verdachte wellicht als een first-offender wordt gezien, terwijl het een veelpleger is, en daardoor hetzij niet wordt vervolgd, dan wel een lagere straf krijgt opgelegd dan die hij zou kunnen krijgen als wel alle informatie over zijn activiteiten bekend zou zijn.

Een tweede aspect van het probleem is dat een aantal zaken als onopgelost blijft bestaan, omdat het gaat om bovenregionale criminaliteit, terwijl die zaken wel hadden kunnen zijn opgelost als op het moment dat de dader werd opgepakt de informatie vanuit bijvoorbeeld sporenonderzoek op de plaatsen delict interregionaal adequaat zou zijn uitgewisseld.

Een derde aspect van het probleem is dat criminelen niet altijd als eenlingen te werk gaan, maar soms of zelfs vaak lid zijn van een regionaal of bovenregionaal crimineel samenwerkingsverband (al dan niet wisselend van aard). Als sporenonderzoek op een plaats-delict informatie zou bevatten over zo'n samenwerkingsverband, terwijl die informatie niet is uitgewisseld, kan dit de reden zijn dat zulke criminele samenwerkingsverbanden niet worden herkend en het kan betekenen dat de leden hiervan niet worden opgespoord.

Niet alleen interregionaal worden slechts marginaal forensisch technische sporen uitgewisseld. Ook nationaal is dit het geval als we kijken naar verschillende sporen die kunnen worden gevonden bij een Plaats-Delict.

Zo bestaat bij het ministerie van Justitie, meer specifiek bij het Nederlands Forensisch Instituut, de DNA-databank, met een beperkt, maar toenemend aantal van aan het begin van de pilot 6000 geïdentificeerde DNA profielen (referentieprofielen met identificatie) en 16.000 ongeïdentificeerde DNA-profielen (profielen van veiliggestelde sporen van nog onbekende personen). Volgens een toespraak van de minister in december 2004 waren er toen 11.000 DNA profielen afkomstig van sporen tegen 3500 in 2001¹.

Bij het KLPD, meer specifiek de DNRI, bestaat het vingerafdrukkenbestand Havank met daarin een eveneens toenemend aantal gegevens, en volgens schattingen momenteel 600.000 afgenomen vingerafdrukken als dit exclusief de vingerafdrukken die zijn afgenomen in het kader van de vreemdelingenwet wordt gezien, en 1,2 miljoen vingerafdrukken inclusief die van vreemdelingen en asielzoekers afgenomen conform de

Vreemdelingenwetgeving. Daarnaast kent Havank een bestand van plus minus 65.000 ongeïdentificeerde vingersporen die zijn veiliggesteld op PD's.

De informatie uit deze databestanden was voorafgaand aan dit project niet gekoppeld. Sporen op een plaats-delict beperken zich echter niet altijd tot DNA-sporen, dan wel vingerafdrukken. Soms worden beide gevonden (en zelfs nog meer en andere sporen zoals schoensporen en oorsporen) en dit zou bij een koppeling van de informatie uit de bestanden wellicht tot identificatie van de verdachte dan wel tot een identificatie van een tot dan toe ongeïdentificeerd DNA-profiel, dan wel tot een identificatie van een tot dan toe ongeïdentificeerd vingerafdrukkenprofiel kunnen leiden. Vooral bij bovenregionale criminaliteit kan dit voordelen hebben, omdat er vanuit moet worden gegaan dat binnensregionaal dergelijke informatie reeds effectief wordt benut.

Ten slotte was een probleem voorafgaand aan het project dat bij de opsporingsdiensten weinig inzicht bestond in de werkwijze van criminele samenwerkingsverbanden en veelplegers, hun werkgebied, de spreiding van hun activiteiten en de trends daarin, dan op basis van het HVC traject van het NFI in de DNA databank mogelijk was. Ook hiervan was een van de oorzaken dat dergelijke trends niet adequaat op nationaal niveau en op basis van harde informatie in kaart konden worden gebracht.

3.3. DE DOELSTELLINGEN VAN DE LANDELIJKE SPOREN DATA BANK

Om deze problemen te voorkomen en op te lossen werd nagedacht over een praktische en werkbare werkwijze te komen om opsporingsinformatie te kunnen leveren over high volume crime en criminele samenwerkingsverbanden, die ofwel regionaal, ofwel bovenregionaal werkzaam zijn. Dat vormde de aanleiding voor de opzet van een landelijke sporendatabank, waarbij informatie van DNA-sporen en van vingerafdrukken gevonden op een plaats-delict worden gekoppeld.

De aanpak was in eerste instantie vooral praktisch van aard. Bestaande systemen, waarbij DNA-sporendragers – die zijn gevonden op een plaats-delict – die zijn geanalyseerd en waarvan DNA-profielen zijn vastgesteld, worden op basis van het PD-nummer onderling gematched en gematched met gegevens uit het vingerafdrukkenbestand eveneens gevonden op die plaats-delict. De kern van het werkproces van de landelijke sporendatabank kwam te liggen bij het KLPD. Zij draagt zorg voor het beheer van de aan elkaar gerelateerde informatie en vanwege pragmatische overwegingen vindt het matchingsproces ook daar plaats.

In de Landelijke sporendatabank vormt de DNA databank de basis, het referentiebestand waartegen vingerafdrukken worden afgezet. Matching gebeurt op basis van nummering van het Plaats-delict.

Het idee was dat hiermee reeksen van delicten zouden kunnen worden opgelost. Ten eerste neemt door het koppelen van beide databestanden de kans toe dat de verdachten kunnen worden geïdentificeerd. Sporen die zijn veiliggesteld op een plaats-

delict dienen in de eerste plaats om de identiteit van de door de persoon achtergelaten sporen (mogelijke verdachten) vast te kunnen stellen met als doel deze op te sporen en eventueel te vervolgen. Bovendien kan het systeem duidelijk maken of de geïdentificeerde persoon al eerder misdrijven heeft gepleegd of dat er sprake is van meerdere personen die samenwerken. Sporen kunnen ook dienen om bij een dader delicten te vinden en om patronen aaneen te rijgen en zo tot een patroonherkenning te komen.

Ten slotte betreft het een landelijke databank gevoed met informatie vanuit alle politieregio's, waardoor regionale grenzen in de databanken verdwijnen en de mogelijkheid ontstaat tot tactische analyses op nationaal niveau.

Het doel van de sporendatabank is hiermee ten eerste informatie blootleggen over sporencusters en Criminele samenwerkingsverbanden (CSV's) bestaande uit een combinatie van DNA sporen en vingersporen; tactische analyses – waarvan er in 2004 twee zijn verricht – het komen tot zogenoemde Pre-weegvoorstellen (project voorstellen), dat wil zeggen startdocumenten, waarin onderzocht wordt of kansrijke opsporingstrajecten met een regionaal dan wel bovenregionaal karakter kunnen worden opgestart, dan wel bovenregionale criminele samenwerkingsverbanden in kaart kunnen worden gebracht. Zo werden in Noord Brabant 600 delicten in één overzicht in kaart gebracht.

De veronderstelling is dat het systeem een meerwaarde heeft boven de voorgaande regionale databanken en de gescheiden DNA en vingerafdrukken bestanden. Zo wordt verondersteld dat de nieuwe databank de volgende informatie kan verstrekken.

- 1 Een combinatie van een DNA profiel, zoals vastgesteld op basis van een op een PD veiliggestelde sporendrager, en een vingerspoor, zoals gevonden op een plaats-delict komt overeen met dat van een tot dan toe onbekende dader, zoals eerder gevonden op een ander plaats-delict. Deze persoon kan na analyse dus worden verdacht van meerdere misdrijven.
- 2 Een combinatie van een DNA profiel, zoals vastgesteld op basis van een op een PD veiliggestelde sporendrager, en een vingerspoor zoals gevonden op een plaats-delict komt overeen met een bekende dader. Deze persoon kan als verdachte worden gekoppeld aan meerdere gepleegde misdrijven en het delict (of delictenreeks) is in die zin dichter bij een oplossing dat er nu een naam van een verdachte is.
- 3 Bij meerdere DNA profielen, zoals vastgesteld op basis van op een of meerdere PD 's veiliggestelde sporendrager, en vingerafdrukken, zoals gevonden op een of meerdere plaatsdelict kan een crimineel samenwerkingsverband worden ontdekt. Dat wil zeggen een groep van twee of meer verdachten die samen (mogelijk) verantwoordelijk zijn voor het delict.

Zulke informatie kan volgens de coördinatoren van de pilot de volgende doelen dienen:

- De LSDB dient bij te dragen aan het inzichtelijk maken van criminele activiteiten van personen, hun samenwerkingsverbanden, goederen en relaties tussen plaatsen delict. Voorbeelden hiervan zijn:
- Persoonsgerichte i.p.v. zaaksgerichte aanpak van onderzoeken
- Overzicht van criminele samenwerkingsverbanden in Nederland
- Overzicht van geografische spreiding van criminele activiteiten van personen
- Zicht op trends en ontwikkelingen
- Mogelijkheid tot internationale uitwisseling van informatie

De bundeling van informatie zal ertoe leiden dat

- er effectievere en efficiëntere opsporingsonderzoeken kunnen worden gedaan waarbij hogere oplossingspercentages kunnen worden gerealiseerd
- Er een bijdrage kan worden geleverd aan de landelijke inventarisatie van criminele samenwerkingsverbanden op basis van relatief hard bewijsmateriaal;
- Forensisch technische informatie na verdere analyse en in combinatie met tactische informatie bijdraagt aan de totale intelligence
- Er een belangrijk hulpmiddel wordt gecreëerd voor de aanpak van veelplegers en high volume crime
- Opsporingsinformatie vanuit het LSDB is te gebruiken als input voor RRD's, BR(T)'s en NR

Hiermee wordt duidelijk dat voor het project niet alleen de koppeling op zich de belangrijke doelstelling is, maar ook de analyses die op basis van die gekoppelde bestanden kunnen worden gedaan en de bijdrage die analyses over de inhoud van het bestand leveren aan de opsporing.

Daarom is de koppeling van sporeninformatie de eerste stap en de ontwikkeling van mogelijkheden tot analyse en het ontwikkelen van nieuwe zoekmogelijkheden de tweede stap.

3.4. MIDDELEN INGEZET VOOR DE PILOT

De pilot is gefinancierd door het Ministerie van Justitie en het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Ten behoeve van de pilot werd ter financiering van het eerste projectjaar aan het KLPD (DNRI) vanuit het ministerie van Justitie 180.000 euro ter beschikking gesteld. 50.000 euro werd vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken aan het KLPD ter beschikking gesteld (brief 20 februari 2004). Hiernaast werd door het ministerie van Justitie 75.000 euro overgemaakt naar het NFI (brief 5 april 2004) voor het ontwikkelen van software om met het systeem de gewenste analyses te kunnen doen. Volgens de management samenvatting kon daarmee de zoektijd teruggebracht van acht naar anderhalve dag en de nauwkeurigheid van de analyses worden vergroot². (p.15).

De DNRI huurde vier medewerkers in en zette zelf 2 fte in (drie personen) ten behoeve van het project 'forensic intelligence'. Voor de DNRI werd 230.000 euro ter beschikking gesteld voor een projectleider/ informatiecoördinator, een informatiecoördinator, een analist, een sporencoördinator en voor de kosten van de geautomatiseerde koppeling van bestanden.

De DNRI investeerde zelf 132.500 euro voor 0,5 adviseur, 0,5 materiedeskundige, 0,5 informatieverwerker en andere deskundigen en kantoorruimte (brief 12 februari 2004). Uiteindelijk vielen de personele kosten zodanig mee – 1 vacature kon niet worden vervuld – dat niet 230.000 Euro maar 88.089 minder was besteed. Dit geld kon worden overgeheveld naar de voorlopige continuering in 2005 (brief 22 februari 2005).

Hiernaast fourneerde het ministerie van justitie het salaris van de projectleider van de pilot. Door de toezegging van deze financiële middelen, kon de pilot op 1 januari 2004 starten, maar niet met de volledige en gewenste bezetting (1^e Marap, Directie opsporingsbeleid).

In totaal werd dus circa 480.000 euro in het project geïnvesteerd.

3.5. HET NETWERK ROND DE LANDELIJKE SPORENDATABANK

Het voorgaande duidt er al op dat er veel actoren en organisaties en diensten bij de pilot waren betrokken. In deze paragraaf gaan we kort op de belangrijkste betrokkenen in en geven aan wat hun inbreng in de pilot is geweest.

Ministerie van Justitie. Zij is samen met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de hoofdfinancier van de pilot. Binnen het Directoraat Generaal Rechtshandhaving, de directie opsporingsbeleid levert zij de algemeen projectleider. Hiernaast is zij de initiatiefnemer van deze evaluatie. Van belang hier is het draagvlak voor de pilot en de continuering daarvan via co-financiering. De projectleider heeft een belangrijke functie in het wegnemen van weerstanden, problemen, het creëren van steun en samenwerking tussen de overige betrokken diensten en het zorg dragen voor de voortgang en financiering van de pilot.

Ministerie van Binnenlandse zaken. Dit departement is medefinancier. Zij heeft het beheer over de politie en als zodanig is zij verantwoordelijk voor de KLPD en de DNRI. Voor zover kon worden nagegaan heeft het ministerie zich gedurende de pilot op de achtergrond gehouden en is alleen de financiering en de verantwoording hier van belang.

Openbaar ministerie. De eindverantwoordelijkheid voor de opsporing ligt bij het Openbaar Ministerie. Vertegenwoordigers van het Openbaar Ministerie, de officieren van justitie, hebben daarom ook het gezag over de onderzoeken van de politie. Formeel gezien bepaalt zij welke zaken die eventueel door de LSDB worden aangeleverd in de vorm van pre-weegvoorstellen daadwerkelijk tot opsporing leidt.

KLDP/DNRI. Zij is de beheerder van Havank, de nationale dactyloscopische databank (gegevens), en heeft de leiding over de ontwikkeling van het werkproces van de landelijke sporendatabank en draagt zorg voor het basiswerkproces, het matchingsproces, inclusief de voorbereiding van de pre-weegvoorstellen.

NFI. Zij is beheerder van de DNA databank en als zodanig de leverancier van de basisinformatie voor de Landelijke Sporen Data Bank.

De BRO/BRT's. Voor zover de LSDB bovenregionale clusters of bovenregionale criminele samenwerkingsverbanden op het spoor komt, is het formeel gezien aan het BRO om op basis van de pre-weegvoorstellen vanuit de LSDB al dan niet een opsporingstraject in gang te zetten.

Technische recherche en sporencoördinatoren van regionale korpsen. Als er sprake is van een misdrijf, richt de technische recherche zich op het veiligstellen van sporen bij een misdrijf. Bij een eenvoudige woninginbraak, of bij grote delicten zoals moord en doodslag, gaan de rechercheurs van de technische recherche op zoek naar vingerafdrukken, voorwerpen die op de plaats van het delict zijn achtergelaten en andere sporendragers. De DNA en dacty-sporendragers sturen zij ter analyse naar het NFI (DNA-sporendragers) dan wel de DNRI (vingerafdrukken). Bij hun werk begint in zekere zin de invoer van informatie van de Landelijke Sporen Data Bank.

De sporencoördinatoren vervullen een belangrijke rol bij het proces van het actualiseren van opsporingsinformatie. Zij vullen, vanuit hun regionale informatiepositie, het coördinatiebestand en ondersteunen verder de projectgroep bij DNRI ten aanzien van de voorbereiding van projectvoorstellen/pre-weegdocumenten.

De tactische recherche verzamelt informatie over strafbare feiten en personen die verdacht zijn. Deze rechercheurs hebben als taak bewijsmateriaal aan te leveren voor concrete strafzaken. De technische recherche zoekt naar sporen, de tactische recherche probeert als een opsporingstraject is ingezet het bewijs rond te krijgen. Als via een vingerafdruk of DNA-profiel, een verdachte bekend is, is het aan de tactische recherche om de verdachte op te sporen, het bewijs rond te maken en de verdachte te laten vervolgen..

3.6. AFSLUITEND

Wat hierboven is gebleken is dat in de documenten over de LSDB een beeld is geschetst van een databank met op een plaats-delict gevonden sporen waarmee de opsporing van veelplegers en criminele samenwerkingsverbanden zou zijn geholpen. Geschetst zijn de middelen die hiertoe ter beschikking zijn gesteld door het Ministerie van Justitie en het Ministerie van Binnenlandse Zaken, alsmede het netwerk van actoren dat bij de LSDB direct of indirect is betrokken.

IV DE LSDB ALS PRODUCT

4.1 INLEIDING

Hoe de LSDB beschreven wordt in officiële documenten is in het vorige deel besproken. In dit deel gaat het er om wat de LSDB in feite is geworden. Welke gegevens staan er in, wat is met de LSDB gedaan in het pilot-jaar, en in hoeverre zijn de doelstellingen zoals van te voren beoogd daadwerkelijk behaald? Dat staat in het onderstaande centraal. Daarbij wordt antwoord gezocht op de descriptieve onderzoeksvraag die hiervoor als volgt is beschreven:

Zijn al doelen bereikt en zijn er vooruitzichten op verdere doelbereiking?

In het bijzonder gaat het om vragen als:

- a Welke meetbare winst is reeds zichtbaar in termen van efficiency en effectiviteit met betrekking tot de aanpak van de (veelvoorkomende) criminaliteit (de persoonsgerichte benadering i.p.v. de huidige zaakgerichte werkwijze)?
- b Is deze winst uit te drukken in financiële eenheden?

Bovendien gaat het om de beantwoording van de volgende evaluerende vraag:

Zijn de resultaten die in het eerste jaar van het experiment zijn geboekt voldoende om vertrouwen te hebben in de voortgang van het experiment?

4.1. DE INHOUD VAN HET BESTAND

De inhoud van het coördinatiebestand sporen zoals door projectgroep bij de DNRI is opgezet in verband met de pilot Landelijke sporendatabank, is gegeven in tabel 4.1. Het gaat om een Excel-bestand dat informatie bevat zoals gegeven in tabel 4.1. In dit Excel bestand staan begin 2005 circa 16.000 regels over sporen zoals veiliggesteld op plaatsen delict in geheel Nederland. In het bestand worden de in de tabel genoemde gegevens over die sporen gevonden op een plaats-delict geregistreerd. Zoals is te zien, gaat men uit van DNA gegevens, de DNA zegelnummers, de gegevens over het plaats-delict en het korps dat dit heeft gemeld, de gegevens over Dacty en gegevens over andere veiliggestelde sporen. Dat laatste loopt van mogelijke gegevens over het gebruikte voertuig, andere biologische sporen, werktuigsporen, schoensporen, voertuigsporen, geursporen, de identificatie van de verdachte op basis van hetzij dacty-sporen hetzij DNA en personalia en koppelingen aan andere delicten.

Het bestand wordt deels gevuld met informatie afkomstig van de DNA-databank van het NFI. Daarbij gaat het om de DNA zegelnummers en de personalia van referentiemonsters, Deels is de informatie afkomstig van de DNRI. Daarbij gaat het om de gegevens over de veiliggestelde dacty en dacty-identificatie. Tenslotte is een deel van de invoer afkomstig van de TR's van regionale korpsen. Daarbij gaat het om de overige veiliggestelde sporen, kenmerken van het delict en de plaats-delict.

In figuur 4.1. zijn de verschillende lijnen te zien die deels al bestonden en deels door de pilot tot stand zijn gekomen. Maar een belangrijke constatering is dat een veel-

heid aan factoren aan de input- en outputzijde van invloed zijn op de mate van succes van het basiswerkproces van de pilot LSDB. Te zien is dat het proces begint bij het werk van de Technische Recherche op de Plaats-delict. Wat er gebeurt met de veiliggestelde sporen hangt af van de aard daarvan. DNA sporendragers worden opgestuurd naar het NFI (lijn A) en vingerafdrukken naar de DNRI. (lijn B) (Sommige korpsen hebben zelf toegang tot het Havank bestand en kunnen zelf vingerafdrukken analyseren).

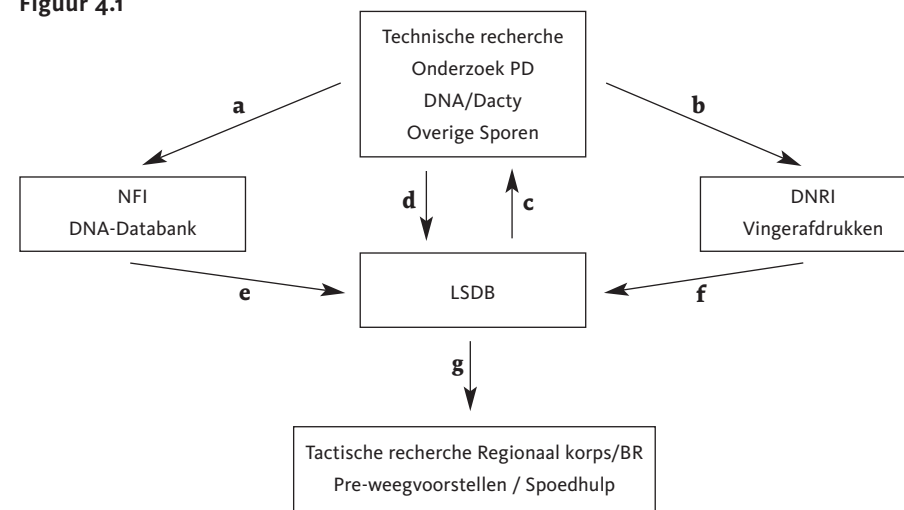
Bij deze sporen wordt vermeld van welk misdrijf ze afkomstig zijn (registratienummer). Hierna worden de sporen geanalyseerd. Eventueel wordt over de geanalyseerde gegevens teruggerapporteerd naar de regionale korpsen.

Het NFI en de DNRI proberen allereerst tot een identificatie te komen en proberen tevens te analyseren of er sprake is van een cluster waarbij nog meer onopgeloste zaken betrokken zijn. Omdat dit niet altijd tot identificatie leidt wordt de sporeninformatie

Tabel 4.1 Inhoudelijke velden in het coördinatiebestand LSDB

CSV nummer	Huisnummertoevoeging	Sporen
Soort	Postcode	Koppeling van zaken o.b.v. sporen
Profiel cluster	Woonplaats	Koppeling van zaken o.b.v. datum, tijdstip, locatie
DNA zegelnummer	Datum delict	Koppeling van zaken o.b.v. MO
Clustergegevens	Tijd delict	Bijzonderheden koppeling
Beschrijving SVO	Buit	Koppelingen
Regio aanvrager	Delict en MO	Dacty-slipnummer
Kenmerk aanvrager	Kenteken	Dacty identificatie binnen cluster
Spoornummer	Merk	Dacty Identificatie
Dacty-dossiernummer	Type	Dacty-alias
District	Kleur	Dacty-alias
Profiel Code	Voertuig gegevens	Personalia referentiemonster
Profiel omschrijving	Dacty-sporen	Personalia referentiemonster
Zaakgegevens	Overige biologische sporen	Aandachtsvestiging Verdachte
Datum invoer/datum wijziging	Oorafdrucken	Aandachtsvestiging Verdachte
NFI Deskundigen rapport	Schroevendraaier	Aandachtsvestiging
Status onderzoek	Verstelbare sleutel	Onverdachte persoon
Team onderzoek	Breekijzer	Aandachtsvestiging
Status	Boor	Onverdachte persoon
delict	Overige werktuigen	Bijzonderheden overig
MO omschrijving	Schoensporen	Code overige
Object	Referentienummer	Dacty-dossiernummer Rita
Straatnaam	Bandspoor	
Huisnummer	Geurspoor	

Figuur 4.1

doorgestuurd naar de LSDB (resp. lijn E en F) om te bezien of wellicht meerdere sporen op een en dezelfde plaats-delict gevonden zijn en of dit aanleiding geeft tot nadere analyse of dat hierdoor een mogelijke identificatie van de dader kan ontstaan. In het kader van de pilot LSDB is de aandacht gericht op bovenregionale clusters en criminele samenwerkingsverbanden. De LSDB vraagt aan de TR (de sporencoördinatoren) van het regionale korps om additionele informatie over andere sporen die eventueel zijn veiliggesteld op de plaats-delict. Op deze wijze wordt het coördinatiebestand gevuld en de uitkomsten van de analyses gaan naar de regionale korpsen (tactische recherche) als het een regionaal cluster of CSV betreft en naar de Bovenregionale recherche als het een bovenregionaal cluster of CSV betreft (lijn G). Het coördinatiebestand is in zijn geheel beschikbaar gesteld aan alle regionale sporencoördinatoren.

Met nadruk zij vermeld dat het niet gaat om een databank waarin de sporen zelf zijn opgeslagen, maar een bestand waarin gegevens over die sporen worden geregistreerd. Vaak betreft het dichotomen, dat wil zeggen een code of de gegevens wel of niet zijn veiliggesteld. De sporen zelf worden bewaard door de toeleveranciers. Dat hierover verschillend wordt gedacht zal in het derde deel van dit onderzoek blijken.

Hier concentreren we ons vooral op de informatie die op basis van dit bestand kan worden en is verkregen.

4.2. GEGENEREERDE INFORMATIE IN HET PILOTJAAR

Hieronder wordt beschreven welke informatie de LSDB in het eerste pilotjaar heeft geleverd. Dit stuk is gebaseerd op de drie voortgangsrapportages.

Uiteindelijk heeft de pilot in 2004 2 tactische analyses opgeleverd, 8 projectvoorstellen/ pre-weegdocumenten/ informatie coördinatie rapporten, 2 bijzondere projecten voor de bovenregionale recherche, 21 extra dactyloscopische identificaties en uiteraard het coördinatiebestand LSDB zelf (brief 22 februari 2005). Als dit wordt vergeleken met hetgeen was beoogd aan het begin van de pilot, namelijk 12 tactische analyses, 10-20 pre-weegdocumenten, 4 adviezen, is enerzijds niet volledig bereikt wat men had beoogd, anderzijds is er meer geleverd dan was beoogd, namelijk extra identificaties en een coördinatiebestand dat veel omvangrijker is dan van tevoren gedacht. Het aantal tactische analyses is ver achtergebleven bij de verwachtingen. Dit bleek na voortschrijdend inzicht veel meer tijd te kosten dan verwacht. In overleg met NFI en het Ministerie van Justitie werd dit aantal verminderd. De uitkomsten ervan waren trouwens wel bemoedigend. Er kon een veelheid aan clusters en CSV's worden herkend. Het aantal pre-weegdocumenten bedroeg 80% van het minimaal beoogde aantal. De redenen hiervoor worden gegeven in het navolgende deel van dit evaluatieonderzoek.

Ook leidden de pre-weegvoorstellen al relatief snel tot opsporingsonderzoeken door met name BR(T)'s, omdat in de pilot hierop de vooraleerst de nadruk op lag (3^e 4-Marap, Directie opsporingsbeleid). Waar in het begin het oppakken van zulke informatie door BRO/BRT's vrij moeizaam verliep, vanwege de onbekendheid met deze methode van structureren en toedeling van opsporingszaken, ging dit in de loop van de pilot steeds soepeler.

Hier kan alvast worden geconcludeerd dat de doelen zoals beoogd niet geheel en in variërende mate zijn bereikt, maar dat hieruit niet kan worden afgeleid dat de pilot is mislukt. De redenen voor de gedeeltelijke doelbereiking zijn er onder andere in gelegen dat, zoals eerder is opgemerkt, ook de kosten in 2004 minder waren dan verwacht, dat een operationele technisch rechercheur niet te detacheren bleek, gegeven de vooralsnog beperkte duur van de pilot, en dat er – zoals nog zal blijken – onverwachte problemen opdoken gedurende het project.

Bovendien dient de doelbereiking steeds te worden beoordeeld naar het relatieve belang van de verschillende doelstellingen. Wat dat betreft is het hoofddoel in de pilot wel bereikt, namelijk de totstandbrenging van een coördinatiebestand, dat uiteindelijk veel omvangrijker is geworden dan van tevoren gedacht.

4.3. UITKOMSTEN VAN TACTISCHE ANALYSES TIJDENS DE PILOT

Gegeven het karakter van een pilot was het de bedoeling om eerst alleen zaken te analyseren waarbij de informatie uit drie of meer regio's afkomstig is.

De eerste analyses leidden al snel tot de identificatie van in totaal 1553 DNA clusters die meer dan één keer voorkomen. Daarbij werd onderscheid gemaakt naar

1 • Bovenregionale samenwerkingsverbanden 2 • Regionale criminele samenwerkingsverbanden 3 • Bovenregionale clusters 4 • Regionale clusters.

Na een eerste analyse bleek dat het overgrote deel van alle gevonden clusters, namelijk 891 clusters bestond uit regionale clusters. Daarnaast werden 79 bovenregionale samenwerkingsverbanden gevonden, 55 regionale criminele samenwerkingsverbanden en 319 bovenregionale clusters. Hierbij zij vermeld dat een cluster ook in meerdere categorieën kan vallen. Hiernaast werden nog 346 DNA profielen gevonden vanuit de losse profielen die een relatie met een DNA cluster of crimineel samenwerkingsverband hebben. Wel zij vermeld dat crimineel samenwerkingsverband een groot begrip is voor verbanden die klein van omvang zijn. Het grootste deel van de samenwerkingsverbanden bestaat uit twee of drie personen.

Een tweede analyse leverde in totaal 92 Bovenregionale Criminele samenwerkingsverbanden, 114 bovenregionale clusters, 22 regionale criminele samenwerkingsverbanden en 250 regionale clusters.

De tweede analyse wees op een totaal van 102 verbanden/clusters met zowel dactyloscopische als DNA identificaties. Deels zijn de verschillen te verklaren door de verbeterde software, deels door de opschoning van eerst deels vervuilde (niet geactualiseerde) bestanden. Een dergelijke vervuiling kon ontstaan, omdat het niet altijd zeker is dat een verdachte x in de ene databank dezelfde is als in de andere databank. Dit komt doordat delinquenten nog wel eens valse namen opgeven of meerdere verdachten dezelfde alias gebruiken. Bovendien werden bij de referentie valse namen gevonden, bestond er geen landelijk overzicht van dactyloscopische identificaties en waren er verschillen in opvattingen over de wijze van aanleveren van personalia. Ook bleken tegen de verwachting in reeds afgehandelde zaken nog steeds in de DNA-databank te zitten. Dit leidt tot pre weegvoorstellen over zaken die al zijn afgehandeld. Dit had vermeden kunnen worden als de officieren van justitie systematisch door zouden geven welke zaken waarbij DNA sporen betrokken waren, afgemeld moeten worden conform hetgeen is geregeld binnen het Besluit DNA-onderzoek in Strafzaken.

Een derde analyse ten slotte vermeldde de vondst van 1078 regionale clusters, 447 bovenregionale clusters, 83 regionale samenwerkingsverbanden en 129 bovenregionale samenwerkingsverbanden (management samenvatting). Hoe dit ook zij, de koppeling leidde tot resultaten en identificaties. De vraag die echter voorligt, is of de koppeling van de dactyloscopische en DNA databestanden nog extra informatie heeft gegeven. In een eerste analyse wordt gesteld dat het gaat om 55 gevallen waarin zowel dactyloscopische als dna identificaties aanwezig zijn.

Na opschoning van het gekoppelde bestand, de landelijke sporendatabank, en het in gebruik nemen van nieuw ontwikkelde software om daarin te zoeken, kon in december worden vastgesteld dat de landelijke sporen databank de volgende informatie bevatte. Het bevatte een totaal van 2062 clusters met alleen DNA, die in totaal meer dan 5000 PD's vertegenwoordigen. Er zijn 600 clusters met een combinatie van DNA en dactylos-

copische gegevens die in totaal 670 PD's vertegenwoordigen. Daarvan zijn 227 regionale clusters op basis van een combinatie van DNA en dactyloscopische gegevens, 135 bovenregionale clusters op basis van een combinatie van DNA en dactyloscopische gegevens, en er werden 28 regionale criminele samenwerkingsverbanden worden onderscheiden en 67 bovenregionale criminele samenwerkingsverbanden op basis van die combinatie. Hoewel dit mooie cijfers zijn, is enige relativisering op zijn plaats. Het aantal plaatsen delict bij een bovenregionaal crimineel samenwerkingsverband is voor het grootste deel beperkt tot een aantal van 5 tot 8. Bij een bovenregionaal cluster gaat het veelal om minder dan 5 plaatsen delict. Bovendien is het aantal regio's waarin waarschijnlijk misdrijven zijn gepleegd veelal beperkt tot drie of minder. Bovendien gaat het in de overgrote meerderheid van de gevallen om inbraak en voertuigcriminaliteit.

Op basis van de nieuwe landelijke sporendatabank werden in het eerste – pilot – jaar 7 projectvoorstellen overgedragen aan Bovenregionale Recherche teams, er werden twee informatiecoördinatie rapporten geschreven, waardoor aan een verdachte meer misdrijven konden worden toegeschreven; er waren twee assistentieverzoeken op verzoek van BRO en twee tactische analyses voor het ministerie van justitie. Bovendien is één landelijk coördinatiebestand met regionale clusters en Criminele Samenwerkingsverbanden naar de regionale politiekorpsen verstuurd.

4.4 DE UITKOMSTEN VOLGENS DE MEEST RECENTE VOORTGANGSRAPPORTAGE

In mei 2005 is de laatste voortgangsrapportage over de LSDB verschenen. Hieruit blijkt dat anno maart 2005 2044 matches waren gevonden op basis van DNA/Dacty-sporen. Dat er 32 bovenregionale clusters zijn gevonden waarbij voor elk cluster geldt dat meer dan 9 misdrijven in het geding zijn; dat er 85 bovenregionale clusters zijn gevonden waarbij steeds 5-8 misdrijven in het geding zijn en 470 bovenregionale clusters die elk betrekking hebben op 2-4 misdrijven.

Het aantal plaatsen delict beperkt zich in het overgrote deel van de gevallen tot minder dan 8, maar ook zijn 51 clusters gevonden waarbij meer dan 8 PD's in het geding zijn. 1 cluster werkt vrijwel nationaal, en hieraan kunnen delicten die in meer dan 10 verschillende politieregio's hebben plaatsgevonden, worden gerelateerd. In het overgrote deel van de gevallen (545) concentreert het aantal politieregio's zich tussen twee en drie.

Ook konden 184 criminele samenwerkingsverbanden worden gevonden op basis van het coördinatiebestand. Ook dezen concentreren zich vooral op 2-3 politieregio's (129), maar toch zijn er 10 die in meer dan tien politieregio's actief zijn. Qua criminaliteitstypen gaat het vooral om inbraken, op afstand gevolg door voertuigcriminaliteit en overvallen.

Bovendien is anno 2005 een aantal additionele voordelen van de LSDB zichtbaar geworden.

- Doordat men in het bestand LSDB de status van een onderzoek kan aangegeven, heeft men reeds in een vroeg stadium een overzicht van welke onderzoeken “in projectvoorbereiding”, “in onderzoek” of “afgehandeld” zijn en welke onderzoeken nog “openstaand” zijn. Hierdoor kan men op effectievere wijze gebruik maken van de voorhanden zijnde informatie.
- Door het project wordt op landelijk niveau een overzicht gegenereerd van zowel bovenregionaal als regionaal opererende daders.
- Dit bestand geeft niet alleen een overzicht van de onderzoeken waarin DNA- en vingersporen zijn veiliggesteld, maar ook van de onderzoeken waarin alleen DNA-sporen zijn veiliggesteld.
- Het is nu mogelijk relaties tussen DNA-clusters te leggen op basis van sporen (anders dan DNA-sporen), modus operandi of persoonsgerelateerde gegevens.

Qua producten had de LSDB in maart 2005 het volgende opgeleverd.

•	3 tactische analyses/rapportages
•	5 pre-weegdocumenten
•	5 informatiecoördinatie rapporten
•	2 bovenregionale recherche (BR)-onderzoeken waarin ondersteuning is verleend d.m.v. forensisch technische coördinatie en het vervaardigen van een Forensisch Technisch rapport
•	28 extra dactyloscopische identificaties in csv's/clusters na verdiept en gericht zoeken van openstaande dactyloscopische sporen
•	3 Landelijke coördinatiebestanden
•	Door het project zijn diverse bovenregionale clusters/csv's nader onderzocht. Dit heeft vooralsnog geen opsporingsindicaties opgeleverd. De gegevens, ontvangen van regiokorpsen, worden verwerkt in het bestand LSDB.
•	Tot op dit moment (juli 2005) is door de regiokorpsen informatie aangeleverd m.b.t. 2484 van de 8834 onderzoeken. Deze onderzoeken zijn onderverdeeld in de volgende onderzoeksstatussen:
	Afgehandeld: 1313
	In onderzoek: 317
	Projectvoorbereiding: 28
	Schoning: 5
	Openstaand: 821

4.5. CONCLUSIE

In dit deel is geschetst wat de LSDB daadwerkelijk heeft opgeleverd. Geschetst is de inhoud van het coördinatiebestand en de producten die hieruit in het pilotjaar zijn voortgekomen. Duidelijk is dat een omvangrijk bestand tot stand is gekomen dat zeer bruikbaar is gebleken als hulpmiddel bij de opsporing van criminele samenwerkingsverbanden en bovenregionale clusters van misdrijven. Bovendien is gebleken dat ondanks de ondervonden moeilijkheden die inherent zijn aan een pilot de direct betrokkenen vergaand aan de doelstellingen hebben kunnen voldoen.

V DE PILOT IN DE OGEN VAN BETROKKENEN

5.1. INLEIDING

In dit deel wordt de mening van directe en indirecte betrokkenen over de pilot LSDB beschreven. In het kader van het onderzoek zijn een twaalftal vertegenwoordigers geïnterviewd. Het betreft allereerst vertegenwoordigers van de twee direct betrokken ministeries, te weten het Ministerie van Justitie en Ministerie van Binnenlandse zaken, vertegenwoordigers van de drie groepen leveranciers van sporenggegevens, te weten het Nederlands Forensisch Instituut, de Dienst Nationaal Recherche Informatie, en de Technische recherche van Regionale korpsen. Hiernaast gaat het om betrokkenen die als gebruikers van de LSDB kunnen worden gezien. Dit betreft vertegenwoordigers van het Openbaar Ministerie, de raad van hoofdcommissarissen, een commissaris van de Bovenregionale recherche, een officier van Justitie en een Procureur Generaal. Tenslotte zijn de mensen geïnterviewd die direct bij het project waren betrokken. Hier gaat het om de projectleider, deelprojectleiders en de projectcoördinator.

Hieronder wordt besproken wat hun mening is over de pilot tot nu toe, of zij het een zinvol project vinden, waarom zij die mening hebben, tegen welke problemen zij aan zijn gelopen in het pilotjaar, of zij vinden dat het project door moet gaan, welke zaken beter of anders geregeld moeten worden en welke randvoorwaarden vervuld moeten worden, en ten slotte welke richting het project op moet gaan en hoe de LSDB er over vijf jaar uit moet zien.

In dit hoofdstuk wordt daarmee een antwoord gezocht op de volgende onderzoeksvragen:

- 1 Welke visie hebben de direct betrokken bij het experiment op het proces zoals dat is verlopen?
- 2 Welke visie hebben de direct en indirect betrokken bij het experiment op de richting die het proces vanaf het moment van de midterm evaluatie zou moeten inslaan?
- 3 Welke gevolgen heeft de pilot tot nu toe gehad voor de opsporingsprocessen binnen de Nederlandse politie?

- 4 En welke aanbevelingen kunnen er worden gedaan in de richting van de ontwerpers en bouwers van de nieuwe politie informatiehuishouding?
- 5 Is de visie van de betrokkenen op het experiment zodanig dat voldoende vertrouwen bestaat in de effectiviteit en efficiëntie van uitkomsten bij voortzetting van het experiment? Met name gaat het hierbij om de volgende vragen:
 - a Wat is nodig om de meetbare winst in termen van efficiency en effectiviteit met betrekking tot de aanpak van de (veelvoorkomende) criminaliteit (de persoonsgerichte benadering i.p.v. de huidige zaakgerichte werkwijze) te vergroten? Te denken valt aan
 - I beheer en actualiteit van informatie
 - II overdracht van opsporingsinformatie aan tactische rechercheonderdelen
 - III de coördinatie van bovenregionale opsporingsinformatie (voortkomend uit de landelijke sporendatabank)
 - IV De inzichtelijkheid en meetbaarheid van de werkmethode
 - b Welke financiële voordelen kunnen daarmee worden bereikt?

Vooraf zij vermeld dat dit onderdeel van het onderzoek verre van eenvoudig is geweest. Ten eerste bleek het niet eenvoudig de betrokkenen te bereiken. Druk bezette agenda's verhinderden dat iedereen bereikt kon worden die de onderzoeker wilde bereiken. Daarnaast gold dat mede door een tweetal gelijktijdig lopende onderzoeken vanuit het WODC op het forensisch-technisch gebied, enkele respondenten niet aan dit onderzoek mee wilde werken. Ten derde bleek tijdens de interviews dat niet iedereen een duidelijk zicht had op wat de pilot Landelijke Sporen Data Bank daadwerkelijk inhield. Dit alles vermindert uiteraard de zeggingskracht van het onderhavige onderzoek. Niettemin denk ik dat op basis van de interviews een valide beeld ontstaat van de mening over de pilot van de organisaties die de respondenten vertegenwoordigen.

5.2 DE ZINVOLHEID VAN DE PILOT

Eén van de doelstellingen van dit evaluatie onderzoek is te onderzoeken of de pilot moet doorgaan of niet. Een belangrijk criterium daarbij is wat vertegenwoordigers van de betrokken instanties daarover zeggen. In geen van de interviews was de respondent die is geïnterviewd als vertegenwoordiger van zijn organisatie, negatief over de pilot. Elk van de respondenten was zelfs positief tot zeer positief.

Voor hoofdcommissaris Welten gold dat elk middel dat bijdraagt aan de opsporing van criminelen, welkom is. Trouwens, ook in zijn onlangs verschenen boek "spelverdeler in de opsporing, noemt hij de LSDB als één van de hoopvolle ontwikkelingen in de opsporing, omdat het aansluit "bij de door ons bepleitte informatiegestuurde politiezorg" (p. 33) Voor hoofdcommissaris Ten Have gold dat de LSDB vooral als middel om bovenregionale samenwerkingsverbanden in kaart te brengen en trends daarin

te onderkennen als de meest wezenlijke bijdrage van de LSDB moet worden gezien. Voor de Officier van Justitie Van Beek, geldt dat de zaak die hij hiermee voor de rechter bracht in zijn eigen woorden "een ABC-tje was, vanwege de overweldigende hoeveelheid bewijs die hij meebracht en de minimale hoeveelheid tijd die hij aan de zaak hoefde te besteden. De technische recherche kijkt er vooral positief tegenaan vanwege de potentie die het heeft om op een minder omslachtige manier gegevens te vinden over veelplegers die ook in andere regio's actief zijn geweest.

Voor de directe betrokkene van het NFI was vooral een overweging om positief te zijn dat hij extra identificaties, van eerder ongeïdentificeerd DNA materiaal kon bewerkstelligen door de totstandkoming van de LSDB, het in kaart brengen van criminele samenwerkingsverbanden, en de bijdrage aan de opsporing. Voor de projectleiders vanuit het DNRI was met name van belang dat hiermee een samenwerking tussen diensten tot stand is gebracht die tot nu toe positief is verlopen en waarbij de werkelijke mogelijkheden de eerstkomende jaren zullen blijken. Of, zoals de projectleider stelde: "De opdracht was om in pilot-vorm ervaring op te doen met het matchen van informatie vanuit de DNA-databank en de vingerafdrukkendatabank Havank". Het vastleggen van proceservaringen met daaraan gekoppeld een lijst van aanbevelingen terzake de optimalisering van werkprocessen rondom de landelijke vergelijking van forensisch-technische sporeninformatie is volgens de projectleider van belang. "Het zag er bij aanvang van de pilot naar uit dat de bouw van een meer technisch ontwerp, hoe dat er dan ook uit zou mogen zien, zou worden overgelaten aan het CIP. Zij zouden de politiesuite opsporing bouwen. En de kennis vanuit de pilot zou dan als input gaan dienen".

Om de waarde voor gebruikers van gematchte informatie te onderzoeken is binnen pilotverband de afspraak gemaakt dat het KLPD/DNRI vanuit informatie uit de tactische analyse (clusters en CSV's) een aantal pre-weegdocumenten zou leveren. Met name vanuit deze 'opdracht' is veel geleerd over de omgeving waarin de LSDB 'opereert', en of die omgeving klaar is de forensisch technische opsporingsinformatie verder te benutten voor de opsporing en vervolging."

Voor de projectleider op het ministerie van Justitie, is het project positief te beoordelen omdat het de doelen in vergaande mate heeft bereikt (zie het vorige deel) en omdat het vrijwel één van de eerste projecten is op landelijk niveau die uiteindelijk als geslaagd kan worden beschouwd en die aangeeft dat een dergelijke ingewikkelde samenwerking tussen allerlei diensten en organisaties op landelijk niveau mogelijk is. Wel is de algemeen projectleider van mening dat er nog veel moet gebeuren om te komen tot een daadwerkelijk soepel lopend proces met betrekking tot ondermeer de coördinatie en de follow-up van zichtbaar en operationeel bruikbaar gemaakte opsporingsinformatie. Het is volgens de projectleider van belang dat in de besteldiscussie hiermee rekening wordt gehouden. De top-down stroom van gegenereerde opsporingsinformatie, zoals die nu op nationaal niveau tot stand is gebracht, is nieuw en vergt

volgens de projectleider besluitvorming over hoe daar mee moet worden omgegaan.

Met andere woorden, alle betrokkenen zijn het er over eens dat het hier een nuttig en zinvol project betreft, dat wat hun betreft het zeker verdient om te worden gecontinueerd.

Niemand heeft in dit onderzoek enige twijfels geuit bij de vraag of de pilot door dient te gaan.

Hiermee voldoet de pilot ruimschoots aan een belangrijk criterium voor continuering.

5.3. HET BEELD BIJ DE INDIRECT BETROKKENEN

De "of" vraag is uiteraard een andere dan de "wat" vraag. Wat in dit onderzoek is gebleken op grond van de gehouden interviews, is dat veel van de ondervraagden een nogal van de werkelijkheid afwijkend beeld hebben van wat de LSDB is. Niet alleen hebben zij variërende ideeën over wat de LSDB zou moeten zijn, wat nog wel begrijpelijk zou zijn, maar ook hebben zij vaak een van de werkelijkheid afwijkend idee van wat de LSDB feitelijk is.

Zo blijkt een aantal betrokkenen het idee te hebben dat het hier gaat om een feitelijke databank waarin de sporen zelf worden bewaard. Ook Welten omschrijft de LSDB in zijn eerder aangehaalde boek als "een verzameling van alle op plaats-delict aangetroffen forensisch technische sporen in Nederland en hun onderlinge relaties" (p. 33).

Dit beeld van de LSDB dat deels een logische consequentie is van de naamgeving bepaalt voor veel van de ondervraagden welke problemen en oplossingen zij zien in de LSDB. Bij degenen bij die dit beeld van de LSDB bestaat, bestaan dienovereenkomstige wensen over de vormgeving en uitbreiding ervan. Zo stelde een technisch onderzoeker, in een interview, dat het handig zou zijn als beeldmateriaal van meer sporen wordt opgenomen in het geautomatiseerde systeem. Vanuit dit idee wordt het wenselijk geacht dat de fysieke schoen- en werktuigsporen, oorafdrukken, reuksporen, foto's van verdachten bij de vingerafdrukken en DNA in de databank worden opgenomen. Dat zoals nu alleen wordt aangegeven of er al dan niet zulke sporen zijn veiliggesteld is in zo'n optiek omslachtig.

Dit idee is niet geheel in overeenstemming met de feitelijke aard van de LSDB. Daarin zijn namelijk geen fysieke sporen opgenomen, maar de registratienummers, referentienummers, identificaties en volgnummers van plaats-delict, DNA en vingerafdrukken, alsmede een veelheid aan gegevens over welke sporen zijn veiliggesteld. De fysieke sporen zelf blijven echter bewaard bij de betrokken diensten en korpsen. In het vorige deel is hier nader op ingegaan.

De reden voor het verschil tussen het werkelijke bestand en de ideeën hierover, ligt mede in het feit dat de meeste ondervraagde betrokkenen zich ofwel aan de inputkant van het project bevinden, dan wel aan de outputkant. Ofwel zij leveren gegevens ofwel zij ontvangen gegevens vanuit het LSDB. Vaak hebben zij echter geen inzicht in wat het

LSDB de facto is en alleen verwachtingen van wat zij vermag. Hoewel dit op zich niet problematisch hoeft te zijn, als voor iedereen de mogelijkheden maar duidelijk worden, is het wel een probleem voor deze evaluatie, omdat hierdoor de opvattingen van de respondenten over het proces van het eerste jaar van de pilot en over de toekomst van de LSDB enigszins in de lucht komt te hangen.

5.4. DE OPVATTINGEN OVER HET PROCES

Hoewel dit niet kan worden hardgemaakt aan de hand van statistisch materiaal lijkt de onduidelijkheid over de aard van de pilot deels verantwoordelijk voor de problemen die tijdens het eerste jaar zijn opgetreden met het tot stand brengen van de LSDB. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de problemen die volgens direct en indirect betrokkenen zichtbaar zijn geweest in het pilotjaar. Hierbij wordt ook aangegeven of en in hoeverre hier uiteindelijk oplossingen voor zijn gevonden.

Allereerst zal een beknopt overzicht worden gegeven van de problemen aan de invoerkant, daarna van de proceskant en tenslotte van de problemen aan de uitvoerkant.

5.4.1. problemen aan de invoerkant van de LSDB

De LSDB is opgebouwd uit sporengegevens. Er wordt vanuit gegaan dat dergelijke sporen worden achtergelaten door de criminelen op de plaats-delict. Het kan daarbij gaan om DNA-sporendragers, bijvoorbeeld sigarettenpeuken, een achtergelaten blikje of flesje, van kauwgum, of van bloed van een wond die is ontstaan nadat bijvoorbeeld een raam is ingeslagen. Ook kan het gaan om dactyloscopische sporen, vingerafdrukken, die zijn achtergelaten op een deur, een raam, een kluis of elders op de plaats-delict. Het kan gaan om schoensporen, oorafdrukken van een inbreker die eerst zijn of haar oor te luister heeft gelegd om te horen of er iemand thuis is. En het kan gaan om werktuigsporen, afkomstig van de koevoet of het breekijzer waarmee een deur is geforceerd of opengebrouwen. Al zulke sporen hebben tot op zekere hoogte unieke kenmerken en kunnen later in een tactisch onderzoek worden gebruikt als bewijsmateriaal.

Als dat niet zo was, zou de LSDB weinig zinvol zijn in de opsporing. Maar, is het zo eenvoudig? Volgens vrijwel alle ondervraagden worden er vrijwel altijd sporen gevonden op een plaats-delict. Vooral als het gaat om High Volume Crime levert forensisch-technisch onderzoek vrijwel altijd additionele informatie op, hoewel dit uiteraard niet altijd direct bruikbare informatie blijkt te zijn.

Ook de koppeling van zulke informatie in één landelijk bestand is volgens de respondenten zinvol om clusters te vinden. Wel stelt een aantal van de ondervraagden vragen bij de informatie die hier op lange termijn mee wordt gegenereerd. Een aantal ondervraagden verwacht dat de inbrekers en andere criminelen hun gedrag aan gaan passen aan de nieuwe technieken. Zij zullen voorzichtiger worden en minder sporen achterlaten, ofwel zij kunnen dwaalsporen achterlaten. Zij kunnen bijvoorbeeld opzet-

telijk een blikje achterlaten dat door een ander is gebruikt, of een asbak met peuken uit een nabijgelegen café leeggooien, zo stellen ondervraagden. Vooral als de criminelen zelf beter op de hoogte zijn van de wijze waarop informatiegestuurde opsporing plaatsvindt, zal dit een groter probleem worden. Wel schatten de ondervraagden de kans hierop in de nabije toekomst nog niet groot in. Als sporen op een plaats-delict worden veiliggesteld, zijn zij vrijwel altijd afkomstig van de verdachte. Dit is een direct gevolg van de professionaliteit waarmee die sporen worden veiliggesteld.

Of en op welke wijze die sporen en sporendragers worden veiliggesteld door de technische recherche wordt als een probleem gezien dat meer prioriteit verdient. Er is voor dit onderzoek geen gestandaardiseerde procedure en een TR in het ene korps gaat hier volgens de ondervraagden ook anders mee om dan een TR in een ander korps. Gesproken wordt over (te) veel variatie in de professionaliteit van de TR's in verschillende korpsen. Het gaat bijvoorbeeld om vragen of en bij welke delicten wel of niet sporen worden veiliggesteld; of dat ook gebeurt als op de plaats-delict iemand "op heterdaad" wordt aangehouden; de uitvoerigheid van het sporenonderzoek, ofwel hoeveel tijd wordt geïnvesteerd in het veiligstellen van sporen; de wijze waarop de bevindingen worden geregistreerd, en welk type sporen worden veiliggesteld, dat wil zeggen, alleen DNA, of ook vingerafdrukken, en schoensporen, werktuigsporen en oorafdrukken. Het zal duidelijk zijn dat de LSDB gebaat is bij een zo uitvoerig mogelijk technisch onderzoek op de plaats-delict. Alleen dan zijn analyses over de gevonden clusters en trends van criminele samenwerkingsverbanden valide te maken. Investerings hierop hebben volgens ondervraagden direct gevolgen voor de kwaliteit van de LSDB.

Daarom zou volgens alle ondervraagden landelijke standaardisatie van dit proces aanbeveling verdienen, hoewel zij tegelijkertijd erkennen dat dit waarschijnlijk een uitbreiding van de capaciteit van de TR's impliceert.

Dat dit dilemma niet eenvoudig oplosbaar is, bleek tijdens een observatie van de onderzoeker van het sporenonderzoek bij een eenvoudige inbraak in een bedrijf in 2004. Het totale sporenonderzoek, inclusief schoensporen, DNA-sporendragers, vingerafdrukken en werktuigsporen, nam drie uur in beslag, waarbij twee agenten aanwezig bleven om de sporen gedurende die tijd veilig te stellen. Bovendien bleek bij die zaak dat de verdachten mogelijk op een videoband stonden, maar dat eerst een verzoek van de officier van justitie noodzakelijk was om die video te mogen bekijken. Een uitgebreid sporenonderzoek op een plaats-delict is met andere woorden een tijdrovende zaak, waaraan meer of minder prioriteit kan worden gegeven.

De vervolgstap is dat de gevonden sporen in de LSDB terecht moeten komen. Dit kan echter niet rechtstreeks. Zo gaan de DNA-sporendragers eerst naar het NFI ter opmaak van een profiel en mogelijke matching in de DNA-databank. Hierbij geldt een beperking. Het aantal DNA-sporendragers dat kon worden aangeboden aan de NFI, was in het pilotjaar, voor elk korps gelimiteerd. Het zogenoemde aantal batches dat per

twee weken ter analyse kon worden opgestuurd was zodanig beperkt dat niet alle DNA-sporen konden worden opgestuurd aan het NFI. Dit was een gevolg van de beperkte capaciteit bij het NFI en de tijdrovendheid van het maken van DNA-profielen. In 2005 lijkt dit probleem door verbeterde analysetechnieken en uitbreiding van de capaciteit bij het NFI voor een groot deel verleden tijd.

Voor de dactyloscopische sporen geldt dat deze in eerste instantie naar de DNRI ter vastlegging en analyse in het zogenoemde Havank-systeem van de Unit Dactyloscopie en Identificatie gaan. Hiervoor geldt echter dat een beperkt aantal grote korpsen direct toegang heeft tot het Havank bestand en de vingerafdrukken niet hoeft op te sturen om ze te laten analyseren. Daar kan de analyse intern plaatsvinden. Het gevolg hiervan is, volgens ondervraagden, dat de dacty-sporen gevonden op plaatsen delict in die korpsen niet altijd worden toegevoegd aan het Havank systeem. Hiernaast geldt dat de identificatie op basis van vingerafdrukken minder eenduidig is dan op basis van DNA. Vaak moeten handmatige en tijdrovende analyses worden verricht om eenduidig vast te stellen van wie de vingerafdrukken afkomstig zijn.

Voor de overige sporen bij HVC-misdrijven zijn nog geen landelijke centra of landelijke databanken. Er zijn ook geen referentiebestanden voor zulke sporen, hoewel de TR's dat wel zouden wensen. Bijvoorbeeld een referentiebestand voor schoensporen, opdat duidelijk wordt welk type en welke maat schoen bij een schoenspoor hoort. Momenteel moet men in de opsporing genoeg nemen met het vergelijken van beelden van schoenprofielen.

Bij het opsturen van de sporen naar de verschillende diensten wordt ook een registratienummer van het plaats-delict gevoegd. De registratie van de plaats-delict vanuit de regionale korpsen blijkt veel variatie te kennen. Deels is dit een gevolg van de verschillende informatiesystemen die regionale korpsen gebruiken (BPS, Xpol, Genesys). Deels is het ook een gevolg van het ontbreken van standaardisatie van de registratie van plaatsen delict. Bij sommige korpsen begint de registratie met "PL", bij andere niet. Bij sommige korpsen wordt de code van het district toegevoegd, bij andere weer niet. Hiervoor is gedurende het project een softwarematige oplossing gecreëerd, waardoor relatief eenvoudig PD-registraties vergelijkbaar kunnen worden gemaakt. Bovendien blijkt dat het opsturen van sporen naar de verschillende diensten per (beveiligde) post gebeurt en dat alle bijbehorende gegevens handmatig worden bijgevoegd. Het handmatig overnemen van zulke gegevens door de ontvanger, hoe zorgvuldig ook, leidt tot de kans dat er fouten wordt gemaakt en het bestand van de betreffende dienst op die manier vervuild raakt. Ondervraagden stelden dat zowel het Havank als het DNA-bestand hierdoor niet altijd direct bruikbaar waren, hoewel geen informatie kon worden verkregen over de omvang van het probleem.

Een derde probleem dat voor deze fase tijdens de pilot zichtbaar werd, was dat sommige korpsen meerdere sporen onder een en hetzelfde politie-referentienummer

opstuurden naar de diensten, terwijl de sporen en sporendragers van verschillende plaatsen delict afkomstig waren. De ongewenste consequentie hiervan was dat de LSDB hieruit een crimineel samenwerkingsverband afleidde, terwijl hiervoor feitelijk de indicatoren niet valide waren (brief NFI 6-2-2005).

Hierna worden de sporen door de ontvangende diensten geanalyseerd. Ondervraagden vertelden dat waar dit vooraleerst gecompliceerd en tijdrovend was, gedurende het pilotjaar zowel voor DNA als voor Dacty de techniek fors verbeterd is, waardoor zowel qua tijd als qua zekerheid waarmee een profiel kon worden gemaakt veel winst is geboekt. Daarna kon worden onderzocht of de Dacty of DNA al eerder voorkwam en of tot identificatie van de verdachte kon gekomen en of een cluster kon worden vastgesteld.

De volgende stap betreft het doorsturen van het registratienummer van het DNA inclusief het registratienummer van het plaatsdelict vanuit het NFI, dan wel het registratienummer van het dacty inclusief het plaats-delict vanuit de afdeling UDI van het DNRI naar de LSDB. In deze stap gold dat er problemen waren met het verkrijgen van DNA-gegevens. DNA gegevens vormen de basis van de LSDB en daarom is een valide en betrouwbare registratie van DNA en de doorgifte daarvan aan de LSDB van groot belang voor het slagen van dit project. Dit bleek echter gecompliceerder dan vooraf gedacht. Deels was dit een gevolg van de gecompliceerde wetgeving rond DNA, deels ook vanwege onduidelijkheden over hoe DNA gegevens van de ene plaats naar de andere te krijgen en deels vanwege de eerst omslachtige procedure bij het verkrijgen van namen bij DNA-profielen. Ook was er volgens een deel van de ondervraagden sprake van huiver bij de NFI om dergelijke gegevens aan derden ter beschikking te stellen. Anderen stelden dat er geen sprake van huiver was, maar van wettelijke beperkingen. Deze zijn per 1-2-2005 pas opgeheven toen de wet DNA-onderzoek bij veroordeelden van kracht werd en daarmee tegelijkertijd het DNA-besluit dat de overdracht van gegevens aan de KLPD regelt. Hoe dit ook zij, de beperkte mogelijkheden leidden ertoe dat in het bijzonder in het begin van de pilot slechts mondjesmaat DNA-informatie aan de LSDB werden toegestuurd, en indien een veelpleger of crimineel samenwerkingsverband werd gevonden, hier slechts na omslachtige procedures een identificatie / naam van een verdachte bij verkregen. De correspondentie hierover is uitvoerig geweest. In 2005, na aanpassing van het DNA-besluit, kon een meer vereenvoudigde procedure worden gebruikt, waardoor de LSDB sneller en eenvoudiger kon worden gevuld, identificaties sneller worden verkregen en ook DNA-informatie van niet-HVC zaken verstrekt.

Hiernaast bleek dat de gegevens uit de DNA-databank van het NFI niet direct bruikbaar waren voor het doel van de LSDB, namelijk als hulpmiddel bij de opsporing. Zo bleek bijvoorbeeld dat een en hetzelfde DNA onder verschillende aliassen van verdachten in het bestand opgenomen; soms was niet duidelijk waar op het plaats-delict het DNA was aangetroffen, soms was slechts een gedeeltelijk DNA veiliggesteld en soms een mengvorm van meerdere DNA-profielen. Ook de registratie van de plaats-delict

waar het DNA was gevonden, bleek variatie te kennen, waardoor de opname in de LSDB werd gecompliceerd. Later is gebleken dat niet altijd de vereiste afmeldingen hebben plaatsgevonden na onherroepelijke veroordelingen.

Behalve problemen met de invoer van DNA-registraties is eveneens een probleem dat de techniek rond de analyse van vingerafdrukken nog niet zover is gevorderd dat eenduidig en geautomatiseerd een op een plaats-delict gevonden vingerafdruk altijd tot een identificatie leidt. Dit is onder meer afhankelijk van de kwaliteit van de vingerafdrukken van opgenomen personen en de kwaliteit van de vingersporen waarvan de afdruk is veiliggesteld. Slechts in een gering (impliceert dat ID percentages laag zijn terwijl dit in mijn beleving niet zo is in relatieve zin) aantal gevallen kan geautomatiseerd worden vastgesteld welke naam bij zo'n afdruk hoort. Veelal is sprake van tijdrovende handmatige analyses. Verdiept onderzoek wordt alleen gevraagd als sprake is van een daadwerkelijke veelpleger of in geval van een omvangrijk (bovenregionaal) crimineel samenwerkingsverband dan wel een zogenaamd kapitaal delict en indien er via identificatie via vingerafdrukken een grote kans is dat er relatief veel nog onopgeloste delicten in het geding zijn.

Daarbij is echter een probleem dat landelijk niet altijd duidelijk is of een delict al tot opsporing had geleid of dat het een nog openstaande zaak betreft. De informatie hierover vanuit het OM en de regionale korpsen blijkt te wensen over te laten.

De volgende stap in het vervolmaken van de LSDB betreft het verzoek aan de TR van de regionale korpsen om ontbrekende gegevens in het bestand in te vullen. Daarbij gaat het om de invoer van gegevens over welke informatie nog meer bekend is over het plaatsdelict, of andere dan DNA en Dacty-sporen zijn veiliggesteld et cetera. Dit invullen gebeurt op vrijwillige basis en ten tijde van dit evaluatieonderzoek stelde een direct betrokkene dat nog steeds van circa vijf (grote) korpsen tot nog toe weinig tot geen medewerking in dezen wordt verkregen waarschijnlijk door capaciteitsproblemen. Het gevolg hiervan is dat het coördinatiebestand veel lege velden kent.

De verstrekking van vingerafdrukken aan de LSDB gaf trouwens minder problemen dan de verstrekking van DNA gegevens. Dit was een direct gevolg van de plaatsing van de LSDB bij de DNRI en de functie van de projectleider die ook medeverantwoordelijk was voor het Havank bestand, als ook van de andere wettelijke regels die voor DNA en vingerafdrukken gelden.

5.4.2. *Problemen aan de proceskant*

Verschillen tussen KLPD en NFI ontstaan onder meer vanwege juridische regelgeving, namelijk omdat het NFI een DNA-profiel van een spoor moet verwijderen na een veroordeling. Ook kon het NFI door capaciteitsproblemen en om redenen van technische aard niet gelijk alle informatie uit de gehele DNA-databank ter beschikking stellen en heeft zij zich beperkt tot DNA-informatie voortkomend uit HVC-delicten. Later kon ook informatie van zogenaamde niet-HVC DNA-clusters ter beschikking worden

gesteld en dan blijkt dat in circa vijf procent van de gevallen criminelen zich niet beperken tot een type criminaliteit. Die vijf procent betreft bijvoorbeeld zedendelinquenten die ook inbraken plegen ed.

Zoals eerder vermeld bestonden ook problemen met de variatie in de registratie van de plaats-delict. Hiervoor is gedurende het project een oplossing gevonden waardoor relatief eenvoudiger PD-registraties vergelijkbaar kunnen worden gemaakt.

Hiernaast is een probleem dat zeker in het begin van de pilot bestond dat de LSDB handmatig werd gevuld. Gegevens werden niet automatisch aangeleverd, maar steeds opnieuw handmatig naar een dienst gestuurd. Van regionale korpsen, naar NFI en DNRI, van NFI en DNRI naar de LSDB en van LSDB weer naar de regionale korpsen voor ontbrekende gegevens die weer handmatig werden verwerkt en teruggestuurd naar de LSDB. Een dergelijke handmatige verwerking heeft als nadeel dat in elke fase schrijffouten kunnen worden gemaakt, en de facto zijn gemaakt, die leiden tot vervuiling van het bestand. Ook komt het voor dat regionale korpsen veel sporen insturen onder hetzelfde registratienummer. Daardoor lijkt sprake van een crimineel samenwerkingsverband, terwijl dit slechts een artefact is van de aanlevering. Hier wreekt zich het ontbreken van een goed werkende politie informatiehuishouding.

Ook blijkt dat nog onvoldoende duidelijk is of zaken al tot opsporing hebben geleid of dat het uitzoeken van een zaak door de projectgroep nog zinvol is.

5.4.3. *Problemen aan de outputkant*

Een derde probleem ligt aan de outputkant. Als een analyse van een cluster of een crimineel samenwerkingsverband tot zodanige informatie heeft geleid, dat opsporing volgens de medewerkers van de LSDB zinvol is, is het nog maar de vraag of dit ook voldoende prioriteit krijgt bij de regionale korpsen, de BRO/BRT's of het OM. Ook is het de vraag of zij hun gelimiteerde capaciteit voor een dergelijke zaak in willen zetten. De criteria dienaangaande blijken niet altijd duidelijk te zijn. Volgens ondervraagden bleek dat het uiterst moeilijk was opsporingszaken weg te zetten bij de tactische teams. De BR bestaat uit zes BRT's. Het Bovenregionaal Recherche Overleg fungeert als centraal toewijzingsorgaan van opsporingszaken (aan de BRT's), althans, formeel gezien. Deze structuur is in 2002/2003 opgebouwd en in 2004 officieel in gebruik genomen. Hiervoor bestond een andere structuur. Toen werkte men met stringente toewijzing van zaken aangezien op ad hoc basis ook teams moesten worden geformeerd. Aanvankelijk ging de projectleiding ervan uit dat het BRO als een loket zou fungeren waar je de opsporingszaken kon aanleveren en dat verder zou zorgdragen voor de verdere afwikkeling (en dat dit orgaan verder zorg zou dragen voor de toewijzing van zaken). In de praktijk werkte dit anders uit. Het BRO verwees de projectleiding met de pre-weegdocumenten naar de kernkorpsen (het grootste korps binnen zo'n BRT-verband) waar de meeste zaken afspelen.

De eerste zaak kwam na vele omwegen en vele toezeggingen uiteindelijk bij een districtsrecherche van de politieregio Rotterdam-Rijnmond terecht, terwijl het een bovenregionale zaak was. Volgens de projectleider was de oorzaak hiervan dat het BRT de betreffende HVC-zaak te licht vond en niet BRT-waardig. De projectleiding kreeg daarna het gevoel alleen zaken te kunnen uitbesteden als er commitment zou zijn van een kernkorps. Het betekende dat er een periode van gewenning nodig was om te werken met informatie gestuurde opsporing. Een saillant detail in de ‘Rotterdamse zaak’ was dat de hoofdverdachte, vlak vóór aanvang van het opsporingsonderzoek, het land was uitgezet in verband met zijn illegaal verblijf in Nederland.

Een tweede belangrijke ervaring die de projectleiding naar eigen zeggen heeft opgedaan is, waar landelijk niet bekend was dat zaken reeds waren opgelost, dit in feite wel het geval was. In enkele gevallen werden hierdoor tactische recherche eenheden voor niets aan de slag gezet. Hieruit kon de conclusie worden getrokken dat een aanzienlijk deel van de informatie vanuit de decentrale databanken niet actueel was. Met name voor DNA sporeninformatie is dit verrassend, omdat daar juist duidelijke regels zijn met betrekking tot het verwijderen ervan nadat een zaak is afgehandeld. Wat blijkt is dat de KLPD (nog) niet in staat is om vast te stellen dat een zaak is afgehandeld.

Het project lijkt hier aanzienlijk hinder van te hebben ondervonden, hoewel tijdens de interviews is gebleken dat over de aard en oorzaken van dit probleem verschillend wordt gedacht. Vanuit de projectleiding wordt dit veel meer als een serieus aandachtspunt gezien dan vanuit de regiokorpsen en de BRO/BRTs zelf. Nadere besluitvorming en afspraken ter voorkoming dat zaken tussen de wal en het schip geraken en in het kader van de implementatie van informatiegestuurde opsporing is volgens sommigen gewenst.

5.5. TWEE STRUCTURELE OORZAKEN VAN DE PROBLEMATIEK

Aan de invoerzijde is zo een aantal potentiële en feitelijke problemen te onderkennen dat ten koste gaat van de validiteit en bruikbaarheid van de LSDB. Over de vraag hoe het komt dat deze problemen zijn ontstaan, verschillen de ondervraagden, hoewel ook een aantal gemeenschappelijke oorzaken zijn genoemd. Enerzijds zijn dit oorzaken in de context waarbinnen de pilot vorm kreeg, anderzijds oorzaken gelegen in de pilot zelf.

5.5.1. Oorzaken in de context

De gemeenschappelijke oorzaken in de context waarbinnen de pilot vorm kreeg, zijn allereerst te vinden in de grote mate van zelfstandigheid waarmee regionale korpsen blijken te kunnen functioneren. Weliswaar zijn boven de regionale korpsen en vanuit die korpsen bovenregionale teams geformeerd (Bovenregionale Recherche Teams, BRT's), mede in het kader van de opsporing van bovenregionale criminaliteit en om de samenwerking tussen korpsen te vergroten. De meningen verschillen echter of dit de coördinatie tussen korpsen ten goede is gekomen, dan wel de variatie verder heeft vergroot van 25 naar 31 eenheden, waarbij de BRT's als zes additionele eenheden worden gezien.

De grote verdeeldheid in politie en justitieland is er mede oorzaak van dat de pilot LSDB minder potentie heeft kunnen laten zien dan zij had kunnen laten zien als er meer samenwerking zou zijn³. Zo bestaat variatie in de registratie van PD's en de werkwijze van TR's op een PD. Regionale korpsen blijken onderling incompatibele informatiesystemen te gebruiken en een landelijke informatiehuishouding voor de politie wordt node gemist. Ook blijkt het tot nog toe niet mogelijk een politiesuite te maken. De bestaande werkprocessen zijn daarmee ook anders dan met het oog op informatie gestuurde opsporing gewenst zou zijn.

Bovendien stelt vrijwel elke ondervraagde als probleem dat er bij alle andere diensten een houding bestaat om de eigen informatie niet te delen. Dit probleem leidt ertoe dat als gesproken wordt over de LSDB dat men dat kwalificeert als “heerlijk amateurisme”, en wijzend op het handmatige invoeren: “ongelooflijk dat dit anno 2005 op deze wijze vorm moet krijgen.

Een andere oorzaak voor het langzaam tot stand komen is volgens alle betrokkenen de veel te strikte privacywetgeving. Hierdoor heeft vooral de verstrekking van DNA-gegevens in het begin van de pilot veel te lijden gehad. De kans op een identificatie zal toenemen, naarmate de mogelijkheden om DNA bij verdachten en delinquenten af te nemen eenvoudiger wordt. Alle ondervraagden verwachten veel van eenvoudiger procedures om DNA en vingerafdrukken af te nemen. De brief met betrekking tot de toepassing van DNA-onderzoek bij bekende verdachten, die Procureur-generaal de Wijckersloot in 2004 heeft verspreid, was volgens de projectleider een enorme steun voor de opsporing in Nederland.

Ten slotte ligt een oorzaak voor de moeizaamheid waarmee het project tot stand is gekomen in de door alle ondervraagden erkende neiging bij de verschillende diensten om informatie die door de dienst is verzameld in casu geanalyseerd als informatie van die dienst te beschouwen in plaats van als informatie die in de opsporing in het algemeen bruikbaar kan (moet) zijn, en waarvan het zinvol is die te delen met andere korpsen. Of zoals een van de geïnterviewden stelde: “Te lang hebben we naar mijn mening moeten wachten op niet-HVC clusters.....In ieder geval heb ik de trage houding terzake de levering van niet-HVC DNA-clusters door het NFI, betreurd. Er werd wel geprobeerd hier van alles aan te doen, maar de sfeer was er niet naar te harde eisen te stellen.”

De vier belangrijkste oorzaken voor het moeizaam op gang komen van de pilot lijken de vergaande zelfstandigheid van regionale korpsen, het ontbreken van een landelijke politie informatiehuishouding, de te strikte privacy wetgeving en de huiver om de eigen informatie te delen met anderen.

Opvallend is dat gedurende de pilot de direct betrokkenen zeer pragmatisch met deze problemen lijken te zijn omgegaan. Zij hebben niet gezocht naar grote, procedureel moeizame oplossingen, maar de oplossingen gezocht in kleine aanpassingen in de wijze waarop het bestand wordt gevuld met informatie, het ontwikkelen van software

om praktische problemen op te lossen en het onderbrengen van het coördinatiebestand in een Excel bestand zolang er nog geen landelijke politie informatiehuishouding of politiesuite functioneert.

Hiermee hebben zij risico's genomen, namelijk dat het bestand uiteindelijk minder professioneel oogt, dat toeleveranciers klagen over de omslachtigheid van het werken ermee, en dat de output minder is dan had mogen verwacht als de context waarin men moest opereren, wel kenmerken had vertoond die ondersteunend waren voor de ontwikkeling van het project. Op basis van de gevoerde gesprekken kan ik echter alleen maar concluderen dat de direct betrokkenen hiermee wellicht de enige kans hebben gegrepen om de pilot zoveel mogelijk succesvol te laten zijn.

5.5.2. Oorzaken in de pilot zelf

Een eerste oorzaak voor de moeizame totstandkoming van de pilot die in de vormgeving zelf is gelegen, ligt volgens ondervraagden in de naamgeving ervan die meer zou suggereren dan de pilot feitelijk inhoudt en tot misverstanden aanleiding zou geven. Landelijke sporendatabank zou suggereren dat de fysieke sporen hier liggen opgeslagen. In werkelijkheid gaat het om sporengegevens en niet om de sporen zelf. Nummers verbonden aan plaats-delict en registratienummers van gevonden sporen. De fysieke sporen zelf liggen bij het NFI en DNRI voor zover het DNA in casu dacty-sporen betreft en bij de regionale korpsen voor zover het andere informatie gevonden op het plaats-delict betreft. Een alternatief voor de naam Landelijke Sporendatabank is "Verwijs Index Sporen", vergelijkbaar met het reeds bestaande bestand "Verwijs Index Personen". Niettemin denk ik dat deze naam tekort schiet in de betekenis voor de opsporing en de analyse van clusters, criminele samenwerkingsverbanden en bovenregionale criminaliteit. Binnen de pilot "LSDB" wordt het bestand "Coördinatiebestand Sporen" genoemd. Hoewel dit de werkelijkheid beter weergeeft dan LSDB of VIS, lijkt de toevoeging "Landelijk" zinvol, dat wil zeggen "Landelijk Coördinatiebestand Sporen", of LCS.

Een tweede oorzaak ligt volgens ondervraagden in de te geringe communicatie over het project naar de toeleveranciers en gebruikers toe. Zowel om duidelijk te maken wat de LSDB vermag als om duidelijk te maken wat van toeleveranciers van informatie wordt verwacht wordt meer communicatie noodzakelijk geacht.

Ondervraagden stelden ook dat regionale korpsen de ervaring hebben dat zij wel informatie aan de landelijke diensten aanboden, maar daar vaak te weinig en/of te laat opsporingsinformatie voor terugkregen. Daarom wordt het zinvol geacht als vanuit de pilot op meer regelmatige basis informatie naar de gebruikers en de verschillende diensten over de (on)mogelijkheden van de LSDB wordt verstrekt.

5.6. AFSLUITEND

In dit deel is geschetst hoe direct en indirect betrokkenen bij de LSDB hierover oordelen, welke problemen zij ervaren en welke voordelen zij zien. Bovendien is een beeld geschetst van de oorzaken van de ervaren problemen. In het algemeen kan worden geconcludeerd dat de indirecte en directe betrokkenen zeer positief staan over de pilot en de wenselijkheid van continuering daarvan. Opvallend is wel dat de ideeën over wat de LSDB daadwerkelijk is, wat het ideaalbeeld is van een dergelijk bestand en wat de knelpunten zijn.

VI ANALYSE VAN DE BEVINDINGEN

6.1. INLEIDING

Nu de feitelijke informatie bekend is, kan een analyse plaatsvinden van de bevindingen. Hierbij wordt uitgegaan van de evaluerende vragen zoals in deel 1 vermeld. Dit zijn:

- Zijn de doelen die werden beoogd vanuit een onafhankelijke wetenschappelijke optiek haalbaar gegeven de wijze waarop het project is opgezet?
- Voldoet de achterliggende idee aan de eisen zoals die vanuit de wetenschap kunnen worden gesteld, qua consistentie, precisie, logica empirische referentie en dergelijke?
- Zijn de resultaten die in het eerste jaar van het experiment zijn geboekt voldoende om vertrouwen te hebben in de voortgang van het experiment?
- Is de visie van de betrokkenen op het experiment zodanig dat voldoende vertrouwen bestaat in de effectiviteit en efficiëntie van uitkomsten bij voortzetting van het experiment? Met name gaat het hierbij om de volgende vragen:
 - Wat is nodig om de meetbare winst in termen van efficiency en effectiviteit met betrekking tot de aanpak van de (veelvoorkomende) criminaliteit (de persoonsgerichte benadering i.p.v. de huidige zaakgerichte werkwijze) te vergroten? Te denken valt aan
 - beheer en actualiteit van informatie
 - overdracht van opsporingsinformatie aan tactische rechercheonderdelen
 - de coördinatie van bovenregionale opsporingsinformatie (voortkomend uit de landelijke sporendatabank)
 - De inzichtelijkheid en meetbaarheid van de werkmethode
 - Welke financiële voordelen kunnen daarmee worden bereikt?
- Hoe kunnen de ervaringen tot dusver worden beoordeeld, welke stappen dienen te worden gezet om zichtbare knelpunten weg te nemen en is dat haalbaar?
- Wat is het uiteindelijke oordeel over de mogelijkheden van voortzetting van het experiment?

6.2. DE HAALBAARHEID VAN DE DOELEN

Uit de voorgaande drie delen blijkt dat de vraag of de doelen die werden beoogd vanuit een onafhankelijke wetenschappelijke optiek haalbaar zijn gegeven de wijze waarop het project is opgezet, gelijk de moeilijkste vraag is om te beantwoorden. Uit de documenten over de pilot, de inhoud van de pilot zelf en de mening van de betrokkenen volgen namelijk drie verschillende doelen. Centraal daarbij staat de vraag of de landelijke sporendatabank een verzameling is van sporen, zoals gevonden op de plaats-delict, wat is wat de documenten suggereren, of een coördinatiebestand met referenties, waarin staat welke sporen zijn veiliggesteld, wat het feitelijk blijkt te zijn, dan wel een omslachtig hulpmiddel, dat lijdt onder een zeer gedecentraliseerd politiebestedel, ongestandaardiseerde procedures voor de veiligstelling en registratie van sporen bij de technische recherches van regionale korpsen en een te strikte privacywetgeving, wat het blijkt te zijn volgens de indirect betrokkenen.

Duidelijk is dat er een landelijk coördinatiebestand sporeninformatie is opgebouwd. Onduidelijk is echter bij de indirect betrokkenen wat het bestand exact is. Zij wensen bijvoorbeeld dat de echte sporen in het bestand opgeslagen zijn, want zij vinden het omslachtig dat indien zij nadat het coördinatiebestand heeft aangegeven dat sporen zijn veiliggesteld, zij alsnog elders moeten zoeken naar die sporen. Dit beoordelen zij zo vanuit het idee van een databank. Ook wordt gepleit voor het uitbreiden van de LSDB met schoensporen en werktuigsporen. Nu zijn dat slechts dichotomieën in het bestand (wel of niet veiliggesteld). Beeldmateriaal van zulke sporen zou volgens TR's zinvol zijn. De projectleiders zien de technische problemen al opdoemen (capaciteit, het ontbreken van referentiebestanden, waaruit zou blijken dat een schoenspoor bijvoorbeeld afkomstig is van een specifiek schoentype of een werktuig kan worden geïdentificeerd als een koevoet van het merk X te koop bij winkel Y.)

Duidelijk is ook dat hoewel de samenwerking tussen aanleverende diensten in het begin van de pilot vrij moeizaam is verlopen, deze problemen in de loop van het jaar met name door goede persoonlijke contacten op operationeel niveau op een pragmatische wijze oplosbaar bleken.

Het antwoord op de vraag of de doelen die werden beoogd vanuit een onafhankelijke optiek haalbaar zijn gebleken, is niet te geven, omdat de doelen die verschillende betrokkenen hadden verwacht van de LSDB sterk blijken te verschillen. Een databank zoals gesuggereerd in de naamgeving van de pilot en die door indirect betrokkenen als een fysieke databank van sporen is geïnterpreteerd, is niet tot stand gebracht. Een coördinatiebestand, zoals beoogd door de direct betrokkenen, wel. Voor de voortgang van het project lijkt het zinvol de doelstelling en de naamgeving ervan zodanig aan te passen dat de huidige praktijk van een coördinatiebestand hierin wordt gereflecteerd.

6.3. DE CORRECTHEID VAN DE VERONDERSTELLINGEN

De vraag die hier centraal staat is of de achterliggende idee voldoet aan de eisen zoals die vanuit de wetenschap kunnen worden gesteld, qua consistentie, precisie, logica, empirische referentie en dergelijke. De analyse wijst uit dat het idee in theorie correct is. Door de koppeling van DNA, Dacty en andere sporen gevonden op een plaats-delict kunnen inderdaad clusters van veelplegers worden gevonden en criminele samenwerkingsverbanden worden ontrafeld. Het basisidee wordt ook door alle ondervraagde direct en indirect betrokkenen uit de politie en justitiewereld onderschreven.

Dit betekent echter niet dat het idee ook in de praktijk werkt. In het voorgaande is op een veelheid van problemen gewezen die het proces moeizamer heeft gemaakt dan verwacht. Nieuwe technieken geven nieuwe mogelijkheden, maar de LSDB is nog lang geen databank die in wetenschappelijk opzicht aan high quality intelligence worden gesteld: Wilensky stelt wat dat betreft bijvoorbeeld "High quality intelligence designates information that is clear because it is understandable to those who must use it, timely because it gets to them when they need it; reliable because diverse observers using the same procedures see it in the same way; valid, because it is cast in the form of concepts and measures that capture reality (the tests include logical consistency; successful prediction, congruence with established knowledge or independent sources) adequate because the account is full (the context of the act, event or life of the person or group is described); and wide-ranging, because the major policy alternatives promising a high probability of attaining organizational goals are posed or new goals are suggested (Wilensky, Organizational Intelligence, 1967, pp. 8-9)

Wat blijkt is dat het voor veel betrokkenen nog onduidelijk is wat de LSDB is en wat zij vermag; dat de betrouwbaarheid nog niet voor 100% gegarandeerd kan worden, gegeven de problemen in de bestanden zelf en de problemen in de koppeling; dat regionale korpsen en BR's niet altijd overtuigd zijn dat een analyse vanuit de LSDB tot opsporing door hun moet leiden, bijvoorbeeld omdat die analyses delicten betreffen die al zijn opgelost; dat de LSDB nog niet volledig gevuld is met alle voor koppelingen relevante sporeninformatie die is veiliggesteld op een plaats-delict; en dat analyses die veelbelovend lijken, uiteindelijk in de opsporing toch te veel energie en menskracht kosten om op te lossen.

Gesteld kan worden dat de LSDB in het pilot jaar steeds in steeds hogere mate aan deze eisen ging voldoen, maar de gegeven informatie is niet van het niveau, dat het idealiter heeft. Vooral als bij criminele samenwerkingsverbanden een lid hiervan geïdentificeerd is, leidt dit er in de praktijk niet toe dat de andere leden eenvoudig(er) zijn op te sporen. De casus dienaangaande in Haaglanden was wat dit betreft teleurstellend. De projectleider was in ieder geval blij dat het BRT voor het experiment alles uit de kast had getrokken. "Je moet toch een aantal ervaringen opdoen met het trachten op te lossen van ongeïdentificeerde clusters via de identificaties die je hebt". Als de

LSDB echter met identificaties komt, leidt dit wel tot vergaande vereenvoudiging van de opsporing naar aanleiding van die analyses. Volgens de projectleider is het voor bulkzaken begrijpelijk dat de opsporing zich richt op geïdentificeerde clusters. “Maar DNA mag de opsporing niet lui maken. Er zal altijd behoefte blijven bestaan om niet geïdentificeerde clusters via andere technieken en tactieken te identificeren”.

Ook blijkt dat een veronderstelling was dat de invoer van sporeninformatie in de LSDB relatief eenvoudig zou zijn. Gedurende het eerste jaar is gebleken dat dit niet het geval was. In dit jaar zijn wel pragmatische mogelijkheden gevonden om de twee belangrijkste sporendragers aan elkaar te koppelen (DNA en Dacty), maar of dit bij de overige sporen (schoen, werktuig, oor- en voertuigsporen) eveneens het geval zal zijn, valt nog niet met zekerheid te zeggen. Hierbij spelen niet alleen technische overwegingen, zoals het ontbreken van landelijke systemen voor een gestandaardiseerde beschrijving en vergelijking van die sporen, maar ook machtspolitieke overwegingen. Daarbij geldt dat in de betrokken diensten verschillend wordt gedacht over het eigendom van sporen en over de mate waarin die sporen afgestaan moeten worden.

Het antwoord op de vraag of de achterliggende idee voldoet aan de eisen zoals die vanuit de wetenschap kunnen worden gesteld, qua consistentie, precisie, logica empirische referentie en dergelijke, kan niet voor 100% bevestigend worden beantwoord, maar wel kan worden gesteld dat door voortschrijdend inzicht, enthousiasme bij de direct betrokkenen en het continu zoeken naar pragmatische oplossingen voor concrete problemen, het idee steeds beter gaat voldoen aan de daaraan te stellen eisen.

6.4. DE GEBOEKTE RESULTATEN

In de voorgaande hoofdstukken zijn zowel de doelen van de pilot geformuleerd als de producten die de pilot heeft opgeleverd beschreven. Allereerst diende de LSDB bij te dragen aan het inzichtelijk maken van criminele activiteiten van personen, hun samenwerkingsverbanden, goederen en relaties tussen plaatsen delict. Hierin is de pilot uitermate succesvol geweest.

Zoals is gebleken in deel IV is men een groot aantal criminele samenwerkingsverbanden en clusters op het spoor gekomen. Vaak betreft dit relatief kleine CSV's en in bovenregionaal opzicht nog beperkte bovenregionale clusters, maar soms blijken die clusters zeer omvangrijk en verspreid.

Als we de drie voortgangsrapportages die zijn verschenen vergelijken, dan is een exponentieel stijgend aantal clusters en CSV's. Dit is in het algemeen kenmerkend voor de output van een project dat zich in een opstartfase bevindt. Dat dit hier ook het geval is volgt uit de hoeveel aangeleverde DNA-profielen vanuit de NFI en het aantal verrichte analyses op het bestand. Zowel het overzicht van het aantal criminele samenwerkingsverbanden in Nederland, als het overzicht van de geografische spreiding van criminele activiteiten van personen laat zo'n stijging zien. Het toenemende aantal

gevallen waarop trends en ontwikkelingen zijn gebaseerd, duidt op een toenemende betrouwbaarheid van zulke analyses. In hoeverre er een mogelijkheid bestaat tot internationale uitwisseling van informatie vanuit de LSDB is nog onduidelijk.

Het tweede doel was dat de opsporing hiermee gediend zou zijn en dat hogere oplossingspercentages mogelijk zijn. Dit doel is nog minder goed bereikt, hoewel de verwachtingen hieromtrent bij een continuering en uitbreiding van het project nog steeds groot zijn. Gedurende het pilotjaar is het aantal pre-weegdocumenten achtergebleven bij de verwachtingen. Hiervoor zijn redenen aan te wijzen die buiten de verantwoordelijkheid van dit project liggen en die in de loop van het pilot jaar zo goed en zo kwaad mogelijk via pragmatische oplossingen zijn omzeild. Het gaat bijvoorbeeld om de toelevering van data, de inhoudelijke problemen van bestanden, de variërende registratie door regionale korpsen en het ontbreken van een adequate politie informatiehouding. Niettemin is tijdens de pilot gebleken dat de LSDB steeds meer in staat is spoedhulp ter verlenen aan regionale korpsen en BR's. Ook de zaken die zijn aangepakt hebben volgens de betrokken officier van Justitie de afhandeling vergaand vereenvoudigd.

Wat blijkt is dat de LSDB in het pilot jaar haar doelstellingen vergaand heeft verwezenlijkt. Gegeven de pragmatische oplossingen die voor concrete problemen zijn gevonden, alsmede het exponentieel stijgend aantal regels in het coördinatiebestand valt voor de nabije toekomst te verwachten dat dit bestand steeds beter in staat zal zijn haar doelstellingen te verwezenlijken. Gezien het exponentieel stijgend aantal clusters en CSV's dat met het bestand wordt gevonden, lijkt het punt waarop stabiliteit zal ontstaan in deze productie voorlopig nog niet bereikt.

Ook de analyses kunnen in de komende jaren met het uitbreiden van de LSDB alleen maar betrouwbaarder worden. Het aantal DNA-identificaties neemt in rap tempo toe en dit zal de koppeling met dacty-gegevens alleen maar meer zinvol maken.

Hieruit blijkt dat de resultaten die in het eerste jaar van het experiment zijn geboekt voldoende zijn om vertrouwen te hebben in de voortgang van het experiment. Gegeven de problematiek waarmee het project te maken heeft gehad en vergelijkbare experimenten, zijn de geboekte resultaten zelfs ver boven verwachting en kan het vertrouwen niet anders dan buitengewoon groot zijn.

6.5. DE VISIE VAN DE BETROKKENEN

Zoals in deel V is besproken zijn alle betrokkenen zonder uitzondering positief over de pilot. Iedereen ziet de voordelen van een landelijke sporendatabank. De een ziet de voordelen vooral in de tijdwinst in de afhandeling van zaken, een ander in het langer kunnen opsluiten van veelplegers door de toename van bewijs, een derde in de tijdwinst in de opsporing en een vierde in de analyses die het op kan leveren van trends in bovenregionale misdaad, criminele samenwerkingsverbanden en clusters. Elk van hen ziet de voordelen in termen van effectiviteit en efficiëntie door wat zij noemen infor-

matiegestuurde opsporing. Hoewel er nog veel moet worden geregeld en men vooral een voorkeur heeft voor zaken waarin de naam van een verdachte bekend is, is vanuit alle kanten gehoord dat de aanpak van zulke zaken geen probleem mag zijn. Ook hoofdcommissarissen stellen dat als de aanpak tot de opheldering van meer zaken leidt en tot opsporing van veelplegers er vanuit hun dienst alle medewerking zal worden verleend. Wel achten zij de huidige vorm van de LSDB nog omslachtig en stellen zij een aantal verbeteringen voor. Niettemin wordt over deze voorstellen verschillend gedacht en zijn het slechts punten ter overweging. De belangrijkste punten zijn de volgende:

- 1 Er dient zo snel mogelijk een adequate politie informatiehuishouding en een politiesuite opsporing te komen, waarin de LSDB is ondergebracht. De huidige manier van werken, waarbij handmatig gegevens worden aan-geleverd is omslachtig en leidt tot bestandsvervuiling
- 2 Er dient een klankbordgroep op het project te worden gezet, waardoor de gebruikersvriendelijkheid en oriëntatie op de gebruikers kan toenemen.
- 3 De aanpak van het werk van de technische recherche verdient enige standaardisatie
- 4 Er dienen referentiebestanden te worden ontwikkeld voor schoensporen, werktuigsporen en voertuigsporen, waardoor meer informatie over zulke sporen in de LSDB kan worden geplaatst

De ondervraagden zijn het er over eens dat met de LSDB belangrijke financiële voordelen aan de achterkant van het opsporingsproces kunnen worden behaald. Sommigen spreken over een winst van 20-50%, de officier van justitie die een zaak van de LSDB voor de rechter had gebracht, had slechts een voorbereidingstijd voor die zaak van een half uur, terwijl het naar zijn zeggen normaliter een hele morgen zou hebben gekost om een zaak met een verdachte met zoveel misdrijven voor te bereiden. Ook de bovenregionale recherche spreekt van een winst van meerdere maanden werk naar enkele weken werk, als men zaken vanuit de LSDB zou krijgen.

Met andere woorden, uit de visie van de betrokkenen op het experiment blijkt dat er meer dan voldoende vertrouwen bestaat in de effectiviteit en efficiëntie van uitkomsten bij voortzetting van het experiment.

6.6. KNELPUNTEN

De zichtbare knelpunten zijn in de voorgaande delen uitgebreid aan bod gekomen. Van belang daarbij is allereerst de onderscheiden visie van de betrokkenen op wat de LSDB is en zou moeten zijn. Hierbij is er een onderscheid te maken naar twee dimensies van betrokkenen, namelijk 1 • Direct dan wel indirect betrokkenen, en 2 • betrokkenen in managementfuncties en betrokkenen in uitvoeringsfuncties.

Wat blijkt is dat indirect betrokkenen een geheel ander beeld hebben van wat de LSDB is en zou moeten zijn dan direct betrokkenen. De direct betrokkenen zien het als een coördinatiebestand waarin de informatie over sporen gevonden op een plaats-delict zijn veiliggesteld. Ook zien zij het huidige coördinatiebestand niet als een eind-product, maar als een leerproces en een tussenoplossing, waarbij het maar de vraag is of alle sporen ook fysiek in de databank moeten zijn opgeslagen. De indirect betrokkenen zien een direct toegankelijke verzamelplaats van sporen als ideaal. Bij betrokkenen in managementfuncties lijken vooral politiek strategische problemen en organisatiebelangen en de gevolgen voor de vormgeving van het politiebestedel doorslaggevend, wat ook (mede) bepalend is voor hun mening over de politie informatiehuishouding en wat wel gezien wordt als centralisatie en decentralisatietendens. Bij betrokkenen in uitvoeringsfuncties is de efficiëntie en effectiviteit van de opsporing doorslaggevend en zij beoordelen de LSDB alleen hierop. Zij zijn veel pragmatischer in hun denken en zien de LSDB vooral als een oplossing voor wat sommigen noemden een hopeloos verdeeld veld van diensten.

Voor de LSDB betekent dit dat als het project gecontinueerd wordt, zij continu en wellicht meer dan momenteel, naar de betrokkenen binnen politie en justitie zal moeten communiceren wat zij daadwerkelijk is, wat zij wil zijn en welke voordelen dit biedt. Een doorlopend verschil van inzicht over wat de LSDB in feite is, kan op den duur schadelijk zijn voor dit project. Ook betekent dit knelpunt dat een verandering van de naamgeving wellicht zinvol kan zijn. Gegeven de daadwerkelijke inhoud is de naam die nu reeds bestaat bij de DNRI, namelijk *Landelijke Coördinatiebestand Sporen* (LCS), een redelijk alternatief voor LSDB.

Op strategisch niveau blijkt het een knelpunt te zijn dat elk van de betrokken diensten de door hun verzamelde informatie over sporen, als hun eigendom zien en dat zij niet zonder meer bereid zijn zulke informatie te delen laat staan af te staan. Dit geldt voor (een aantal) regionale korpsen, die nog steeds geen informatie aanleveren aan de LSDB, voor landelijke diensten en ook aan de achterkant voor korpsen en diensten die informatiegestuurde opsporing wel zien als een mooi en bruikbaar concept, maar de aard van hun werk niet willen laten bepalen door een dienst op rijksniveau.

Gedurende de pilot is echter ook gebleken dat indien een project haar eigen meerwaarde bewijst, zoals de LSDB heeft gedaan, en er een bevlogen projectleiding bestaat, en op operationeel niveau de persoonlijke verhoudingen niet verstoord zijn, dergelijke organisatiebelangen doorbroken kunnen worden.

Op operationeel niveau is een knelpunt dat de procedures waarmee verschillende technische researches werken nauwelijks enige overeenkomst kennen. De wijze waarop een plaats-delict op sporen wordt onderzocht, de informatie die zij daar verzamelen, de wijze van registratie en de bereidheid tot intensief sporenonderzoek blijkt zoveel te variëren dat dit ten koste kan gaan van de betrouwbaarheid en validiteit van de inhoud

van de LSDB. Landelijke aansturing of aansturing via de raad van hoofdcommissarissen is volgens een aantal ondervraagden gewenst.

Knelpunten in de overdracht van informatie tussen verschillende diensten vinden vooral hun oorzaak in het ontbreken van een adequate politie informatie huishouding en in een gebrek aan capaciteit bij de technische recherche. Vooralsnog is aan de onderzoeker niet duidelijk in hoeverre hier oplossingen voor zijn. Wel is duidelijk dat bij politie en justitie een positieve grondhouding bestaat om meer aandacht te besteden aan 'forensic intelligence', inclusief een upgradering van de technische recherche. Wellicht dat ook dit project daarvan kan profiteren.

Knelpunten in de capaciteit van de projectgroep. Omdat het een eenjarige pilot betrof en de financiële middelen die in het project zijn gestoken, zeer beperkt zijn geweest, kon tot nog toe niet alle informatie die in de LSDB zit ook worden geanalyseerd en tot tactische analyses en pre weegvoorstellen leiden, hoe interessant sommige clusters en CSV's ook lijken.

Een oplossing voor dit probleem ligt in een langjarige constructie voor het project een structurele inbedding en een verhoging van de financiële middelen die aan dit project worden toegekend. Gegeven de snelle toename in de omvang van het bestand, lijkt een beslissing om het project met tenminste vijf jaar te continueren en een verdubbeling van de projectcapaciteit gewenst om dit probleem op te lossen.

Een laatste knelpunt dat hier kan worden genoemd is het creëren van draagvlak. Zowel aan de voorkant (aanlevering van informatie) als aan de achterkant (opsporing en analyse) is een aantal knelpunten geconstateerd. Zie hiervoor de voorgaande delen. Er zijn door de betrokkenen echter ook oplossingen voor dit probleem voorgesteld. Een zo'n oplossing is het tot stand brengen van een klankbord groep waarin alle geledingen zijn vertegenwoordigd. Een klankbordgroep bestaande uit betrokkenen vanuit de verschillende diensten op meer operationeel niveau. Een dergelijke klankbordgroep kan adviseren, waardoor de gebruikersgerichtheid van het project kan toenemen. Ten tweede kan zo'n klankbordgroep zorgdragen voor een deel van de communicatie naar de betrokkenen in het veld over wat de LSDB vermag.

Concluderend blijkt dat de ervaringen tot nu toe knelpunten te zien hebben gegeven, maar vooral is te zien dat voor vrijwel alle problemen praktische oplossingen mogelijk zijn die zulke knelpunten weg kunnen nemen. Een belangrijk aantal knelpunten is reeds weggenomen via pragmatische oplossingen. Een sprekend voorbeeld is het ontwikkelen van een software programma waardoor eerder onvergelykbare registratienummers aangeleverd via Genesys, BPS en Xpol nu zodanig compatibel zijn gemaakt, dat de verschillende schrijfwijzen binnen de 3 systemen compatible en daardoor vergelijkbaar zijn. Een aantal andere knelpunten ligt in de context van het project en vereisen besluitvorming op een ander niveau. Daar spelen significante dilemma's, zoals

de afweging van standaardisatie met centralisatie, privacy en veiligheid, en samenwerking en zelfstandigheid.

Vooralsnog lijkt een groot deel van de knelpunten via haalbare oplossingen weg te nemen.

6.7. AFSLUITEND

In dit deel zijn de onderzoeksvragen die in de voorgaande delen descriptief werden behandeld nu evaluatief behandeld. De belangrijkste evaluatieve conclusies zijn hieronder kort samengevat.

Het antwoord op de vraag of de doelen die werden beoogd vanuit een onafhankelijke optiek haalbaar zijn gebleken, is echter niet te geven, omdat de doelen zo sterk blijken te verschillen. Een databank is niet mogelijk gebleken, een coördinatiebestand wel. Voor de voortgang van het project lijkt het zinvol de doelstelling ervan zodanig aan te passen dat de huidige praktijk van een coördinatiebestand hierin wordt gereflecteerd.

Het antwoord op de vraag of de achterliggende idee voldoet aan de eisen zoals die vanuit de wetenschap kunnen worden gesteld, qua consistentie, precisie, logica empirische referentie en dergelijke, kan niet voor 100% bevestigend worden beantwoord, maar wel kan worden gesteld dat door voortschrijdend inzicht, enthousiasme bij de direct betrokkenen en het continu zoeken naar pragmatische oplossingen voor concrete problemen, het idee steeds beter gaat voldoen aan de daaraan te stellen eisen.

De resultaten die in het eerste jaar van het experiment zijn geboekt, zijn voldoende om vertrouwen te hebben in de voortgang van het experiment. Gegeven de problematiek waarmee het project te maken heeft gehad en vergelijkbare experimenten, zijn de geboekte resultaten zelfs ver boven verwachting en kan het vertrouwen niet anders dan buitengewoon groot zijn.

Uit de visie van de betrokkenen op het experiment blijkt dat er meer dan voldoende vertrouwen bestaat in de effectiviteit en efficiëntie van uitkomsten bij voortzetting van het experiment.

Ten aanzien van knelpunten geldt dat de ervaringen tot nu toe inderdaad knelpunten hebben laten zien, maar vooral is te zien dat voor vrijwel alle problemen praktische oplossingen mogelijk zijn die zulke knelpunten weg kunnen nemen.

De algemene conclusie kan hiermee niet anders zijn dan dat continuering van de pilot LSDB is gewenst en dat de verwachtingen over de bijdrage aan de opsporing van veelplegers, bovenregionale criminaliteit i.c. criminele samenwerkingsverbanden hoog zijn. Dit geldt evenzo voor de op te leveren analyses van trends in zulke criminaliteit.

VII CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

7.1. INLEIDING

Dat zoals in het vorige deel is aangegeven er veel voor te zeggen is om de pilot te continueren doet niets af aan de mogelijkheid tot verbeteringen. Uit de documentanalyse en de interviews is een aantal aanbevelingen gekomen om de LSDB te verbeteren. Hieronder worden deze aanbevelingen in willekeurige volgorde besproken.

7.2. AANBEVELINGEN

Doorgaan of niet

- 1 Omdat alle direct en indirect betrokkenen zeer positief zijn over het initiatief dat pilot landelijke sporendatabank heet, de doelstellingen zoals voorafgaand aan de pilot in grote mate zijn behaald, de pilot extra toegevoegde waarde heeft laten zien in termen van identificatie, hulp bij spoedzaken, de ontrafeling van CSV's, het inzicht in de spreiding van criminele activiteiten heeft vergroot, een aantal pilot-gebonden zaken die oorspronkelijk als risicovol werden gezien konden worden opgelost, en het erop lijkt dat hiermee de opsporing van criminaliteit aanmerkelijk kan worden vereenvoudigd, is er alle aanleiding om het project te continueren. Deze positieve aanbeveling is des te meer op zijn plaats, omdat nu een bestand is gecreëerd waarvan de meerwaarde in het afgelopen jaar nog niet ten volle kon worden benut door aanloopp problemen en beperkte middelen en menskracht, maar waarvan, bij continuering, in de komende jaren juist wel veel extra ondersteuning en andere meerwaarde mag worden verwacht. In het pilot jaar is een bestand opgebouwd met meer dan 16.000 regels waarin de informatie over gevonden sporen op een plaats-delict zodanig is samengevoegd dat dit in de komende tijd tot veel opsporingsinformatie kan leiden.

Doelstellingen

- 2 De LSDB in haar huidige vorm moet niet gezien worden als een eindproduct, maar als een tussenoplossing, en als zodanig ook uitgedragen en behandeld worden. Dit betekent intern continu zoeken naar verbeteringen en praktische aanpassingen en continu aan de gebruikers vragen om suggesties. Bovendien betekent het dat het zinvol is op korte termijn na te denken over hoe een eindversie van dit product eruit zou kunnen zien om zo de ontwikkelingen in het product zo ook richting te geven en te kunnen beoordelen op hun bijdrage aan het tot stand brengen van de gewenste eindversie.

- 3 Omdat de doelstellingen van verschillende betrokkenen bij de LSDB klaarblijkelijk sterk variëren, is het gewenst de doelstellingen te beperken tot maximaal drie doelstellingen:
 - Het ontwerpen, in stand houden en up-to-date houden van een gebruikers-georiënteerd digitaal bestand waarin alle sporeninformatie van sporen gevonden op een plaats-delict op zodanige wijze worden geregistreerd dat dit een bestand een bruikbaar middel is om op verzoek van politiediensten, het OM of een officier van justitie, dan wel uit eigener beweging:
 - Het opsporen van clusters van misdrijven gepleegd door een en dezelfde persoon en van criminele samenwerkingsverbanden en het maken van preweegvoorstellen over de meest ernstige clusters i.c. CSV's
 - Het maken van analyses van trends in criminaliteit, de verspreiding van clusters en criminele samenwerkingsverbanden op regionaal en bovenregionaal niveau en het mogelijk benutten van deze informatie voor andere beleidsvelden zoals het Nationaal Dreigingsbeeld.
- 4 Het coördinatiebestand zou er naar kunnen streven om in de toekomst een databank te worden. Nu al bestaat de wens bij TR's ook beeldmateriaal op te slaan. Daarmee wordt duidelijk dat vanuit een opsporingsoptiek het doel van de LSDB zou kunnen worden uitgebreid. Van een middel om gegevens uit andere bestanden te koppelen tot een databank zelf, waarin de opsporingsdiensten direct toegang hebben. Het gaat daarbij om beelden van het DNA-profiel, van het gezicht bij clusters met een identificatie op basis van schoensporen, werktuigsporen, van vingerafdrukprofielen, reuksporen en oorafdrukken. Of een beeld van het schoenspoor dan wel het werktuigspoor zelf. Voorlopig lijkt dit echter teveel gevraagd. Het is onzeker of door zulke wensen het bestaansrecht van het systeem niet wordt aangetast en zij daarmee een stap terug zou betekenen. Bovendien verschillen de meningen nogal sterk over de vraag of de LSDB een coördinatiebestand of een databank moet zijn en zijn de diensten die zulke sporen daadwerkelijk zouden moeten aanleveren nogal gehecht aan wat zij noemen 'hun informatie'. Hiernaast blijkt het informatietechnisch een groot probleem, omdat de computercapaciteit er momenteel nog niet toereikend voor is. Nu al moest het coördinatiebestand worden gesplitst omdat het maximum aantal records dreigde te worden overschreden. Totdat technische mogelijkheden vergaande vooruitgang op dit gebied zullen laten zien, lijkt het aan te bevelen om het coördinatiebestand voorlopig niet meer te laten zijn dan een coördinatiebestand, waarin aangegeven is welke sporen op een plaats-delict zijn aangetroffen en waar welke sporen zijn opgeslagen.

Naamgeving:

- 5 De naam van wat nu de pilot LSDB heet dient te veranderen. Voorgestelde namen zijn verwijsindex sporen, landelijke sporen database, en *Landelijk Coördinatiebestand Sporen*. Vooralsnog zou ik opteren voor de laatste mogelijkheid. Landelijke sporen databank suggereert meer dan de LSDB kan waarmaken. Er zijn namelijk geen sporen opgeslagen in een databank.
- 6 Ook de naam pilot zou moeten veranderen in project. Dit is niet alleen een kwestie van naamgeving. Het lijkt weinig zinvol de pilot voort te zetten als pilot. Veel meer mogelijkheden biedt het als project met een langere looptijd, waarbij te denken valt aan vooralsnog een periode van vijf jaar. Dat maakt het namelijk mogelijk ook mensen uit de operationele dienst te detacheren en kan bij de direct betrokkenen aanleiding zijn een langere termijnvisie te ontwikkelen, waarmee de ontwikkeling van de LSDB alleen maar gediend is.

Organisatorische voorwaarden

- 7 Het lijkt vooralsnog minder zinvol een aparte organisatie of dienst rond de LSDB te bouwen. De huidige organisationele vormgeving is functioneel. Een aparte organisatie vermindert de flexibiliteit in het project, vergroot de afstand met bestaande diensten en brengt het risico met zich mee dat organisatiebelangen in gewicht toenemen t.o.v. inhoudelijke belangen.
- 8 Om de mogelijkheden van de LSDB optimaal te benutten is het wel zinvol de capaciteit van het project in termen van menskracht te verdubbelen en aan de bestaande expertises een nieuwe expertise toe te voegen, namelijk die van onderzoeker, die niet zozeer bedoeld is om concrete zaken te onderzoeken, als wel om achtergrondanalyses te maken, waardoor het mogelijk wordt meer te doen in de preventieve sfeer en minder te handelen volgens het problematische principe: "dweilen met de kraan open"
- 9 Meer communicatie vanuit de projectorganisatie met de achterban binnen politie en justitie is van groot belang voor het creëren van draagvlak. Het gaat hier om communicatie met Sporen coördinatoren, de technische recherche, regionale korpsen, BR's, het OM, et cetera. Deze communicatie dient liefst niet via de media te verlopen, omdat daarmee de kans ontstaat dat criminelen ontwijkend gedrag zullen vertonen.
- 10 Overwogen kan worden een adviesraad in casu een klankbordgroep in te stellen, bestaande uit verschillende geledingen binnen justitie, Biza, NFI, NRI, regionale korpsen, TR's, OM, met een onafhankelijke voorzitter.

Operationele voorwaarden aan het project

- 11 Als de vier belangrijkste oorzaken voor het moeizaam op gang komen van de pilot werden genoemd, de vergaande zelfstandigheid van regionale korpsen, het ontbreken van een landelijke politie informatiehuishouding, de te strikte privacy wetgeving en de huiver om de eigen informatie te delen met anderen. Het lijkt aanbevelenswaardig maatregelen te nemen om deze oorzaken weg te nemen.⁴
- 12 Operationeel kan er nog veel verbeteren binnen het project. Voor een belangrijk deel is dit te wijten aan het ontbreken van een landelijk informatiesysteem voor politie en justitie. Het blijkt niet mogelijk op korte termijn een politiesuite opsporing te maken die voor alle diensten acceptabel is of tot een goed georganiseerde politie informatiehuishouding te komen. Daar heeft de LSDB in zoverre sterk onder te lijden dat het veel eenvoudiger zou zijn om een gebruikersvriendelijk systeem te ontwikkelen als wel duidelijkheid zou bestaan over en tot daadwerkelijke ontwikkeling kan worden gekomen van een landelijke informatiehuishouding. Dan zou dit bestand daar onderdeel van uit kunnen maken en voor TR's die geautoriseerd zijn zou het veel eenvoudiger zijn gegevens voor het bestand aan te leveren en daar gegevens aan te onttrekken. De huidige werkwijze is omslachtig te noemen. Ook deze pilot wijst op de wenselijkheid om zo snel mogelijk te komen tot een bedrijfsprocessensysteem, waarin een functionaliteit is opgenomen voor informatiemanagement.
- 13 Wil men de clusters en CSV's binnen de opsporing benutten als input voor top down informatiegestuurde projectvoorstellen/pre-weegdocumenten, dan zal de informatievoorziening in zijn geheel op orde moeten zijn. Dat wil zeggen, ook alle overige relevante informatie die noodzakelijk is bij de opsporing en vervolging van zaken zoals processen-verbaal.
- 14 Als het project doorgaat zullen prestatieafspraken moeten worden gemaakt ten aanzien van het regelmatig updaten van het bestand, het produceren van een zeker aantal pre-weegdocumenten, adviezen, en tactische analyses.

Voorwaarden in de toelevering van (sporen)informatie

- 15 Bij de TR's zou meer standaardisatie kunnen plaatsvinden. Bijvoorbeeld in de aanlevering van gegevens door de regionale korpsen. De registratie van alleen al de plaats-delict is verre van eenduidig. Sommige korpsen gebruiken Xpol, anderen BPS of Genesys. Maar dit is niet het enige. Sommige korpsen gebruiken het voorvoegsel PL bij het registreren van een plaats-delict, andere doen dat niet. Sommige korpsen voegen districtsnummers toe andere weer niet. Dit maakt het koppelen van bestanden complexer dan noodzakelijk is en zou eenvoudig gestandaardiseerd kunnen worden.

- 16 De procedures waarmee verschillende technische recherches werken nauwelijks enige overeenkomst kennen. De wijze waarop een plaats-delict op sporen wordt onderzocht, de informatie die zij daar verzamelen, de wijze van registratie en de bereidheid tot intensief sporenonderzoek blijkt zoveel te variëren dat dit ten koste kan gaan van de betrouwbaarheid en validiteit van de inhoud van de LSDB. Het betreft de registratie van waar is gevonden, het veiligstellen van DNA- en Dacty-sporen ook al is de dader op heterdaad betrapt, zou de integriteit van het coördinatiebestand, kunnen verhogen en ook identificaties, het vaststellen van clusters en CSV's tot een betrouwbaarder proces kunnen maken. Hiernaast zou het een bijdrage leveren aan het inzicht in trends in criminaliteitspatronen. Dit lijkt op het eerste gezicht een kwestie van aansturing en prioriteitsstelling door de politie te zijn. Als dat inderdaad het geval is, ligt landelijke aansturing of aansturing via de raad van hoofdcommissarissen voor de hand. Als het meer blijkt te zijn dan dat alleen is landelijke aansturing en opname van deze processen in de rechercheopleiding wenselijk.
- 17 Een goede registratie van opgeloste zaken en een adequaat beleid ten aanzien van terugkoppeling van informatie naar de beheerders van informatie door het OM is ook noodzakelijk. Dit voorkomt dat vanuit de LSDB analyses plaatsvinden van zaken die vanuit opsporingsperspectief niet (meer) relevant zijn. In zijn algemeenheid zullen, wil men meer inzetten op informatiegestuurde opsporing, politie en OM een status moeten gaan bijhouden van opsporingsinformatie.
- 18 In het kader van de verbetering van de praktijk van opsporing kan worden overwogen om een aantal referentiebestanden te ontwikkelen dan wel in het buitenland aan te kopen. Bijvoorbeeld ten aanzien van schoensporen en van werktuigsporen. Hierdoor kan het voor een willekeurige TR direct duidelijk kan worden, bij welk type schoen een bepaald schoenspoor hoort, of van welk type werktuig een bepaald werktuigspoor afkomstig is en waar dat wordt verkocht. Ook hier ligt echter een afweging tussen het eenvoudiger maken van de identificatie van sporen en standaardisering van het werk van TR's die dan zulke sporen op vergelijkbare wijze dienen veilig te stellen.
- 19 De DNA-wetgeving (en wellicht meer in het algemeen de wetgeving ten aanzien van misdadsporen) zou op een aantal terreinen dienen te worden aangepast. In het onderzoek is gebleken dat de stringente wetgeving op dit terrein de samenwerking tussen diensten heeft bemoeilijkt en dat de ontwikkeling van de databank hieronder lijdt. Het gaat daarbij met name om de beperkte mogelijkheden om DNA af te nemen bij verdachten, de regels voor de toegankelijkheid van DNA-profielen en de noodzaak om DNA-profielen uit het bestand te verwijderen op het moment dat een zaak is afgehandeld. Vooral het laatste punt is problematisch en kan de waarde van de LSDB op termijn negatief beïnvloeden.

NOTEN

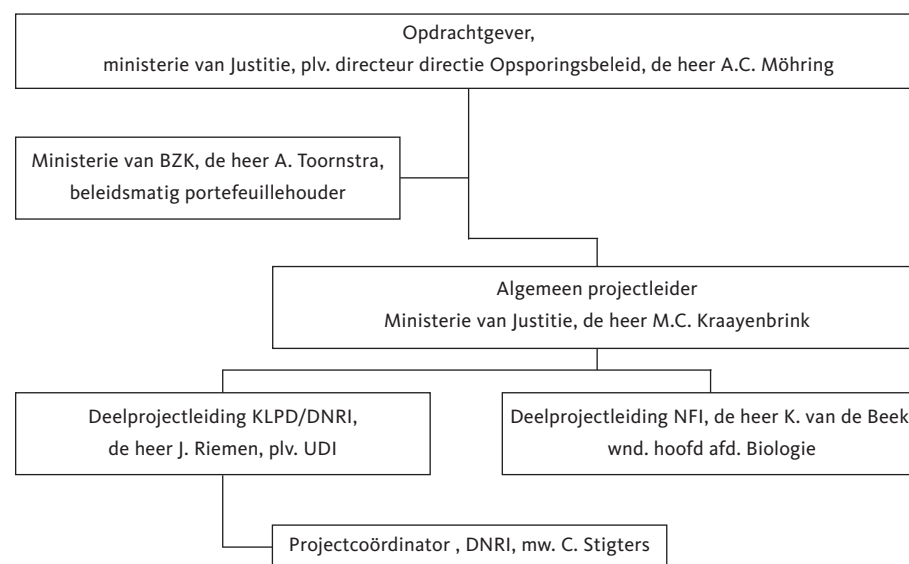
- 1 Zie www.DNAsporen.nl voor de laatste bijgewerkte aantallen.
- 2 Dit was trouwens niet naar aanleiding van de aanpassingen NFI software, deze diende een andere doel.
- 3 Ook in het proces van interviewen is dit gebleken. Problemen liggen volgens ondervraagden vrijwel altijd bij andere diensten. Zelf functioneert men naar behoren. Elke kritische opmerking van de onderzoeker over wat anderen hadden gezegd over de dienst waar de ondervraagde als vertegenwoordiger van werd gezien en de vraag naar een reactie daarop, werd beschouwd als een ongepaste opmerking, gebaseerd op ontbrekende informatie over hoe hun dienst feitelijk functioneert.
- 4 Met het rapport Leemhuis en de reacties daarop lijken daartoe eerste stappen gezet. Het voert in het kader van dit onderzoek te ver om nadere aanbevelingen te doen. Hier zij slechts gesteld ook deze pilot onder de complexe structuur van de politie heeft geleden.

BIJLAGE 1. LIJST MET RESPONDENTEN

Hieronder staan de namen en functie van diegenen die in het kader van dit onderzoek zijn ondervraagd. Hiernaast is in het kader van deze evaluatie nog met respondenten gesproken die niet met naam wilden worden vermeld. Alle ondervraagden kregen voorafgaand aan het gesprek een e-mail of brief met daarin de belangrijkste punten die in het gesprek aan de orde zouden komen. Na afloop kregen zij inzage in de verwerking van hun opvattingen in dit rapport en konden zij alsnog zaken toevoegen of voorstellen voor verandering doen.

- Ministerie van Binnenlandse Zaken
Dhr. A. Toornstra
- Ministerie van Justitie:
Dhr. M.C. Kraayenbrink, projectleider pilot
Dhr. A.C. Möhring, opdrachtgever pilot
- Nederlands Forensisch Instituut:
Dhr. K. van de Beek, deelprojectleider
Dhr. A. Koeleman, algemeen directeur NFI
- Dienst Nationale Recherche Informatie (KLPD):
Dhr. J. Riemen, deelprojectleider pilot LSDB
Dhr. J. ter Mors, plv. directeur DNRI
Mevr. C. Stigters DNRI
- Bovenregionaal Recherche Team:
Dhr. G. ten Have, Hoofd BR NON (Zwolle)
- Openbaar Ministerie:
Dhr. H. Bolhaar, Procureur-Generaal
Dhr. R. van de Steen, Officier van Justitie, Arrondissementsparket Den Haag
- Raad van Hoofdcommissarissen
Dhr. B. Welten, portefeuillehouder FTO binnen de RHC *Telefoon: 0900-8844*
- Technische Recherche:
Dhr. R. Fidder, Hoofd TR Dordrecht, in aanwezigheid van Sporencoördinator
- Tactische Recherche
Dhr. T. Slingerland, plaatsvervangend recherchechef Midden-West Brabant, momenteel divisiechef
Recherche Politieregio Zeeland

BIJLAGE 2. PROJECTORGANISATIE PILOT LANDELIJKE SPORENDATABANK:

BIJLAGE 3. DE CONTEXT RONDOM DE PILOT:

